Author:
Reiman, J.D.

Title:
Het dubbel-boekhouden ten dienste van examens..

Place:
Amsterdam

Date:
1886

94-82177-3

MASTER NEGATIVE #

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DIVISION

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

ORIGINAL MATERIAL AS FILMED - EXISTING BIBLIOGRAPHIC RECORD

Reiman, J D

Het dubbel-boekhouden ten dienste van examens en praktijk; oefeningen voor meergevorderden in het vervaardigen van journaalposten, balans en winst & verlies, voor een deel afkomstig van de staats-examens, door J. D. Reiman ... Amsterdam, Schröder, 1886.

101 p. 20 cm.

RESTRICTIONS ON USE:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35mm REDUCTION RATIO: 9:1 IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB

DATE FILMED: 7/13/94 INITIALS: DG

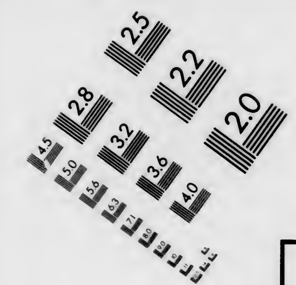
TRACKING # : MSH 01572

FILMED BY PRESERVATION RESOURCES, BETHLEHEM, PA.

PM-MGP 13"x18"
METRIC GENERAL PURPOSE TARGET
PHOTOGRAPHIC

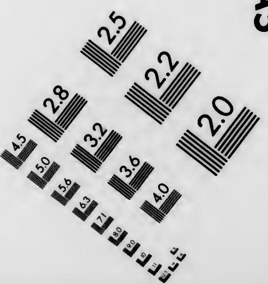
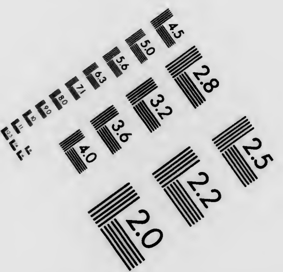
A4

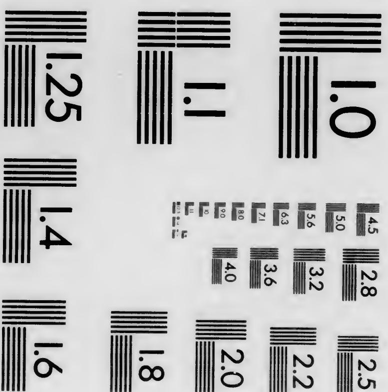
150 mm

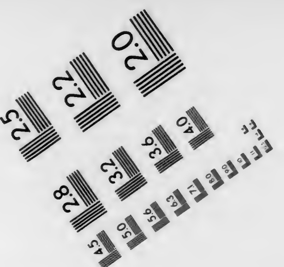

A5

100 mm

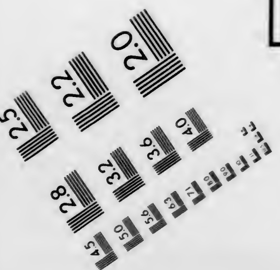

1.0 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

1.5 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

2.0 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890

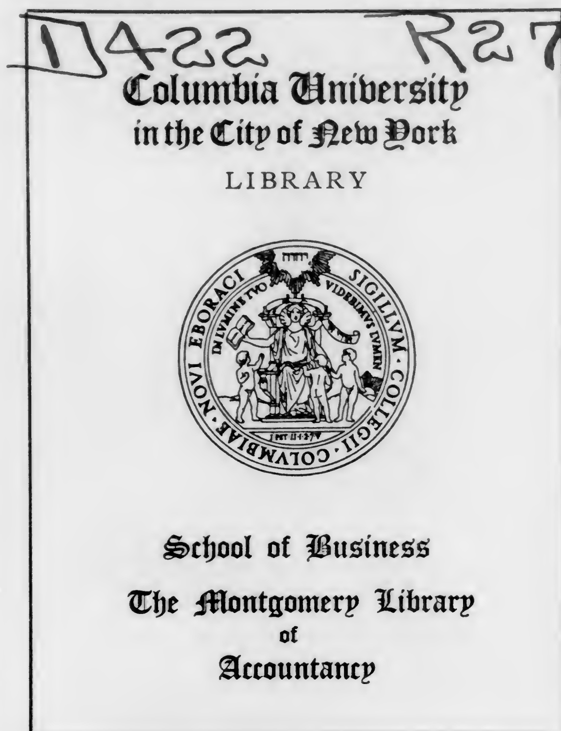

2.5 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890

PRECISION℠ RESOLUTION TARGETS

Century
1303 Geneva Avenue
St Paul, MN 55110

HET DUBBEL-BOEKHOUDEN

TEN DIENSTE VAN

EXAMENS EN PRAKTIJK.

Oefeningen voor meergevorderden in het vervaardigen van journaalposten, Balans en Winst & Verlies.
Voor een deel afkomstig van de STAATS-EXAMENS.

DOOR

J. D. REIMAN,
Boekhouder en Leeraar in het Boekhouden
TE
AMSTERDAM.

AMSTERDAM,
GEBROEDERS SCHRÖDER.
1886.

GEDRUKT BIJ TH. A. VAN ZEGGELEN TE AMSTERDAM.

VOORREDE.

Het hoofddoel, met de samenstelling van dit werkje beoogd, is, den Candidaten, die zich aan een examen in Boekhouden wenschen te onderwerpen, in een kort bestek gelegenheid te geven, zich te oefenen in het vervaardigen van meer ingewikkelde journaalposten, en tevens de gelegenheid te geven, om het geleerde van het Handelsrekenen bij het uitwerken der posten in toepassing te brengen.

Ik vertrouw daarom, dat dit boekje niet alleen zal kunnen dienen als voorbereiding voor de examens, maar ook aan hen, die zich als geoefend boekhouder voor de practijk wenschen te bekwamen, nuttige diensten zal kunnen bewijzen.

Ook een korte beschrijving van de meest voorkomende rekeningen, zoowel in koopmanszaken als Naamlooze Vennootschappen, benevens de beschouwing over de verschillende

—

wijzen van renteberekening in Rekening-Courant, zal, hoop ik, de waarde van dit werkje verhoogen.

Gevraagde inlichtingen omtrent den inhoud van dit werkje worden gaarne verstrekt, terwijl ik mij aanbeveel voor aan- of opmerkingen op dezen mijn arbeid.

J. D. REIMAN.

TOELICHTING

OP HET GEBRUIK

der meest voorkomende rekeningen

IN HET

DUBBEL BOEKHOUDEN.

De Kapitaalrekening met of zonder bijvoeging van den naam van dengene, voor wiens rekening de zaak gedreven wordt, stelt voor het hoofd van de zaak met onbeperkte verantwoordelijkheid en wordt behandeld evenals elke rekening van personen, waarmede men in rekening-courant staat en overeengekomen is, over de bedragen in rekening-courant rente te berekenen, met dien verstande, dat tevens het saldo winst of verlies op de Kapitaalrekening wordt overgebracht.

De splitsing in Kapitaal- en Particuliererekening brengt geene wijziging in het bovenstaande, daar wat anders op ééne rekening geboekt wordt, nu over twee verdeeld wordt. Wanneer er meer dan één verantwoordelijk hoofd is, krijgt **ieder** dezer een kapitaalrekening met bijvoeging van **zijn** naam.

Voor de uitgekeerde winst door de Balans wordt de Kapitaalrekening debet en gecrediteerd voor het meerdere credit, dat de Winst & Verlies aanwijst. Bij verlies heeft het omgekeerde plaats.

Wanneer op de Balans het saldo der Kapitaalrekening wordt gebracht (als er geen particuliere rekening is) zal het saldo van Balans en Winst & Verlies gelijk zijn.

Als er een Commanditaire Vennoot bij de zaak geïnteresseerd is, krijgt die een hoofd, genaamd »Kapitaalrekening Commanditaire Vennoot A. of B." en dit hoofd stelt dan den geldschieter voor met **beperkte** aansprakelijkheid, namelijk alleen voor het bedrag, waarvoor hij in de zaak heeft deel genomen.

De hem komende rente over zijne storting, en, zoo dit bepaald is, een deel van de winst, wordt op zijne **gewone** rekening geboekt.

Particuliere rekening komt voor, als we de veranderingen, die er in den loop van het jaar ten opzichte van den handelaar-geldschieter plaats hebben, niet op de Kapitaalrekening willen plaatsen. Wij bezigen hiervoor dan de Particuliere rekening. De Kapitaalsrente alsmede de winst of het verlies wordt dan op de Particuliere rekening vereffend en heeft men op deze dan een overzicht of er ook meer dan de winst gedisponeerd is.

Huishoudkapitaalrekening. Deze rekening dient om de verliezen te kunnen beoordeelen, ontstaan door de uitgaven voor ons levensonderhoud. Zij wordt gecrediteerd, wanneer men van inwonende personen een deel van de voor hen gedane uitgaven terug ontvangt, als ook wanneer men haar aan het einde van het boekjaar op de Kapitaalrekening overbrengt.

Goederenrekening wordt debet voor alle aankoopen van goederen en alles wat het aankoopsbedrag verhoogt, zooals pakhuishuur, verwerkloon, interest van het in goederen belegd kapitaal; en credit voor alle verkoopen en voor alles wat het verkoopsbedrag vermeerdert en het inkoopsbedrag vermindert. De berekening van rente wegens verschillen in tijd tusschen den geboekten koop en verkoop, geschiedt het regelmatigst door het op dezelfde wijze te doen als bij persoonlijke rekeningen en wel door middel van rentecijfers.

Kassarekening wordt gedebiteerd voor alle ontvangsten in geld of wat men onder geld verstaat, zooals reeds vervallen Hollandsche Coupons en Kassierspapier, en gecrediteerd voor alle uitgaven.

Debet en Credit kan evenveel zijn, wanneer er n.l. niets in kas is, terwijl het meerdere debet de voorradige som gelds in kas aanwijst.

»Over de kas laten loopen" wil zeggen: tijdelijk iets als geldswaarde bij de ontvangsten in kas boeken om het direct of later, hetzij afzonderlijk of in vereeniging met andere bedragen weer bij de uitgaven te plaatsen.

Effectenrekening wordt gedebiteerd voor den aankoop van effecten, voor rente van het in effecten belegd kapitaal; gecrediteerd voor de opbrengst van dividenden en coupons, den verkoop van effecten. terwijl het bewaarloon aan de debetzijde wordt geboekt, evenals de pakhuishuur op de Goederenrekening.

Scheeps-Aandeelen komt te pas, wanneer we één of meer aandeelen in schepen hebben; wordt debet voor den aankoop van ons aandeel, voor het gedeelte, dat wij in de onkosten voor de uitrusting moeten dragen, voor de rente over het in scheeps-aandeelen belegd kapitaal en verder voor alles wat den aankoop vermeerdert; credit bij verkoop en voor het mij toekomende gedeelte van het netto provenu der gemaakte vrachtpenningen.

Diverse Debiteuren is een collectieve persoonlijke rekening en wordt enkel gebruikt voor personen, die in het binnenland wonen en hunne schuld niet bij gedeelten vereffenen.

Hetzelfde geldt voor de rekening **Dubieuse Debiteuren**, waarop wij de personen brengen, waarvan wij om de een of andere oorzaak reden hebben te vreezen, dat zij hunne schulden ten onzen opzichte niet behoorlijk zullen voldoen. Wij doen het beste, om bij deze rekening, evenals bij de Diverse Debi-

teuren steeds voor hetzelfde bedrag te crediteeren, als waarvoor wij hebben gedebiteerd en voor eventueële verliezen eene afzonderlijke rekening aan te leggen, die wij Reserve Dubieuse Debiteuren noemen.

Diverse Crediteuren is eveneens eene collectieve persoonlijke rekening. Zij wordt altijd eerst credit en wel voor de bedragen, die wij aan de personen, welke er op voorkomen, schuldig worden, terwijl zij debet wordt, zoodra wij onze schulden tegenover die personen afdoen.

Kassiersrekening wordt debet voor alles wat den kassier ter inning wordt gegeven of wanneer de toegezonden waarden bij hem zijn ingekomen, terwijl zij gecrediteerd wordt voor de kassiersbriefjes, die worden afgegeven en het kassiersloon.

Onkostenrekening dient om te zien, wat het drijven onzer zaak kost, wordt debet voor alle ongelden, die we anderen niet in rekening kunnen brengen en alzoo verliesposten uitmaken. Zij wordt verder als tusschenrekening gebruikt door haar tijdelijk te debiteeren of crediteeren om later de rekening, waarop die tijdelijke boeking behoort, voor haar in de plaats te stellen, terwijl zij dan natuurlijk gecrediteerd wordt.

Goederen van Buitenslands wordt debet bij ontvangst van de factuur, omdat de afzender dan direct gecrediteerd moet worden voor het hem verschuldigde factuursbedrag, terwijl we de Goederenrekening nog niet kunnen debiteeren, daar het goed nog niet ontvangen is. Ook is hieraan het voordeel verbonden, dat nu de Goederenrekening in één bedrag kan worden gedebiteerd voor de aankoopsom plus de onkosten.

De rekening Goederen van Buitenslands wordt credit bij aankomst van het goed, terwijl dan de Goederenrekening gedebiteerd wordt voor het alsdan ontvangen goed.

De m/r of o/r de z/r of h/r wordt gebruikt, wanneer we met personen in het buitenland gevestigd, over en weer zaken doen. Het splitsen der rekening van buitenlandsche personen

in twee rekeningen, heeft zijn ontstaan te danken aan het verschil in muntsoort tusschen de plaats, waar de betrokken persoon woont en die, waar onze zaak gevestigd is. Op de **mijne** of **onze** rekening worden geboekt alle zaken, die voor **mijne rekening** en **risico** behandeld worden en waarvan alzoo de verrekening in vreemde munt geschiedt. Op de **z/r** of **h/r** komt alles voor, wat voor **rekening** en **risico** onzer handelsvrienden plaats heeft, en dus in onze eigen muntsoort vereffend wordt.

Al die rekeningen stellen dus uitsluitend voor den persoon in het buitenland gevestigd en dienen alleen om de verschillende soorten van munt bij elkander te houden. Verkoopt A. te Londen voor onze rekening goederen, dan zal deze voor het netto provenu **debet** worden in ponden Sterling, koopen wij evenwel voor hem, dan wordt hij **ook debet**, doch nu in guldens, dus op de **z/r**.

Hebben wij van A. te Londen guldens te vorderen, dan kunnen wij daarvoor op zijne order wel een wissel in **£** trekken, maar zullen enkel rekening houden met het netto provenu in guldens, dat deze wissel aan ons afwerpt.

Bij het maken der Balans zullen wij van de m/r of o/r het saldo in vreemd geld moeten zoeken en dit tegen den koers van den dag herleiden.

Bij de z/r of h/r komt alleen het saldo der guldens in aanmerking.

Wordt een persoon in het buitenland debet of credit in de muntsoort van de plaats, waar hij woont, dan wordt het bedrag door ons herleid in guldens, daar dit voor onze boekhouding onmisbaar is, ofschoon die guldens voor den betrokken persoon hoegenaamd van geen belang zijn.

Te innen wissels kunnen verdeeld worden in »Te innen wissels in eigen geld" en »Te innen wissels in vreemd geld." Op de eerste rekening komen alle wissels voor, die in Hol-

landsche munt betaalbaar zijn; **debet** wordt deze rekening, wanneer er een wissel in de portefeuille komt en **credit** wanneer een wissel de portefeuille verlaat. Het debiteeren en crediteeren geschiedt steeds voor het nominaal bedrag, het verschil met de contante waarde wordt direct op interest gebracht. »Te innen wissels in vreemd geld" komen in de portefeuille en verlaten deze altijd voor de contante waarde.

Te betalen wissels. Deze rekening treedt in de plaats voor de personen, die op ons getrokken wissels in handen hebben. Zij wordt eerst **credit** bij de acceptatie of bij ontvangst van advies der trekking en **debet** bij de betaling of de intrekking des wissels. We kunnen deze rekening niet missen, daar de positie van onzen schuldeischer vanaf het oogenblik der trekking tegenover ons verandert, en door het endossement een ander in zijne plaats een vordering op ons krijgt. Zelfs, al heeft hij den wissel aan eigen order getrokken, zoo heeft er toch eene verandering plaats gehad, daar hij eerst een gewone schuldeischer van ons was, doch na de trekking, een schuldeischer als houder van een op mij getrokken wisselbrief geworden is, en onze boeken die verandering moet aanwijzen, aangezien hij thans andere middelen kan aanwenden, om, bij weigering van onze zijde, tot betaling zijner vordering te geraken.

Discontorekening is ook eene rekening van te innen wissels en wordt gebruikt, wanneer het koopen en verkoopen van binnenlandsche wissels eene branche van onzen handel uitmaakt. Zij verschilt van de »Te innen wissels in Hollandsch geld" daarin, dat zij gedebiteerd en gecrediteerd wordt voor de **contante** waarde. De meeste kantoren volgen deze wijze van boeken niet, maar houden hare Discontorekening als »Te innen wissels in Hollandsch geld."

Goederen in Consignatie wordt gebruikt, als we goederen zonder bekomen order naar het buitenland zenden, om ze daar

voor onze rekening te doen verkoopen. Deze rekening wordt **debet** voor de aankoopsom der goederen plus **alle** onkosten en **gecrediteerd** voor het netto provenu.

Interestrekening. Interest is de vergoeding voor het gebruik van kapitaal. Daar deze rekening voor den handelaar in de plaats treedt, zal deze, als hij geld in gebruik krijgt, daarvoor huur schuldig zijn en wordt deze huur dus op de **Interestrekening** geboekt, daar deze zooals gezegd den handelaar vertegenwoordigt.

Provisie- of Commissierekening dient om te zien, hoeveel ons loon bedraagt voor ten dienste van anderen uitgevoerde handelingen, wordt derhalve altijd credit en alleen dan gedebiteerd, wanneer we te veel op de creditzijde geplaatst hebben; dit laatste kan voortspruiten uit reclame over door ons te veel berekende provisie, en uit het afstaan aan anderen van een deel der door ons gemaakte provisie.

De provisie, die **anderen ons** in rekening brengen, drukt op de zaak zelf, waarover zij berekend wordt.

Hebben we diverse agenten, door wier tusschenkomst wij provisie verdienen, onder voorwaarde hun een deel ervan af te staan, dan zal het raadzaam zijn om zóóvele Provisierekeningen aan te leggen, als we agenten hebben, met bijvoeging van hun naam.

De provisie, die we nog te vorderen hebben, voortspruitende uit onafgedane commissie- en compagniezaken, en waarvoor dus de rekeningen: Goederen in Commissie en Goederen in Compagnie nog credit staan, wordt als eene bezitting op de Balans gebracht. Provisie, die wij nog verschuldigd zijn, als we de Balans opmaken, wordt daarop gebracht onder: Onkosten nog te betalen.

Courtage of Delcredere. Zie wat gezegd is over Provisie en Commissie.

Prolongatie u/g, Beleening u/g, Hypotheek u/g, à Déposito u/g,

worden debet, wanneer we geld uitleenen, en credit, als we het geld weer terug ontvangen. Voor de à Dépositorekening u/g is het mijns inziens wenschelijk om geen collective rekening te bezigen, maar voor elken persoon, die geld à déposito neemt, eene rekening te openen met »à déposito" achter zijn naam gevoegd, daar dit een groot gemak bij het berekenen der rente geeft.

Schepenrekening wordt gebruikt, als we geheele schepen in eigendom hebben; het is verkieselijk om voor elk schip eene rekening te openen, met den naam van het schip daarbij genoemd, daar we dan de resultaten van elk schip in het bijzonder kunnen nagaan.

Reederijrekening dient als tusschenrekenig, wanneer wij tot boekhouder van een schip zijn aangesteld; wordt tijdelijk debet voor alle uitgaven, die we voor de gezamenlijke aandeelhouders (reeders) doen, zoolang het schip nog niet vertrokken is; wanneer het schip weg is, worden de aandeelhouders en mijn eigen aandeel gedebiteerd en de Reederijrekening gecrediteerd, bij terugkomst van het schip wordt de Reederijrekening tijdelijk voor de ontvangen vrachten gecrediteerd om later de aandeelhouders en mijn eigen aandeel te crediteeren. Gewoonlijk blijft een deel van de ontvangen vrachtpenningen onverdeeld, om te dienen voor de volgende reis. Het onderscheid tusschen de Reederijrekening en het Reederijboek bestaat enkel daarin, dat het laatstgenoemde bij vertrek van het schip wordt afgesloten, terwijl de Reederijrekening bij het einde van het jaar evenals alle rekeningen wordt behandeld.

Goederen in Commissie treedt in de plaats voor de personen, die mij belasten, goed voor hunne rekening te verkoopen en is derhalve een tusschenrekening, die dient om te voorkomen, dat we den persoon, van welken het goed is, voor elken gedeeltelijken verkoop hebben te crediteeren, maar dit in eens doen, nadat de geheele partij verkocht is en wel voor het

netto provenu. Te meer is dit noodzakelijk omdat, wanneer we die hulprekening niet gebruikten, we den persoon nog moesten debiteeren voor onkosten en provisie en het derhalve geen gemakkelijk overzicht zou geven van het resultaat der plaats gehad hebbende transactie, daar dit in diverse postjes op de rekening van den persoon zou te vinden zijn.

De rekening Goederen in Commissie wordt credit voor de succesivelijke verkoopen en debet voor de afrekening.

Vaste Goederen. Deze rekening wordt aangelegd, wanneer we meer dan één huis als bezitting in de zaak hebben; zij wordt gedebiteerd voor de aankoopsom, vermeerderd met overdrachtskosten enz. en verder voor alles, wat ten behoeve van de huizen wordt uitgegeven, zooals: grondlasten, reparatiën enz.; ook wordt nog aan de debetzijde gebracht een zeker bedrag aan rente over de aankoopsom der huizen. Verder wordt deze rekening gecrediteerd voor alles, wat de huizen afwerpen, benevens voor elke vermindering der debetbedragen. Op de Balans komen de Vaste Goederen als eene bezitting voor tegen de getaxeerde waarde en worden jaarlijks voor een minder bedrag daarop gebracht tot zoolang, dat ze een prijs bereikt hebben, waarvoor we ze ten allen tijde kunnen realiseeren.

Inboedel wordt gedebiteerd voor alle aankoopen van ameublement en alles wat dat inkoopsbedrag verhoopt, vervolgens wordt hij ieder jaar voor minder op de Balans gebracht en aangezien het zou kunnen voorkomen, dat door deze jaarlijksche afschrijvingen ten laatste niets zou overblijven, wordt veelal de gewoonte gevolgd niet lager dan *f* 1.— te gaan, om zoodoende dit hoofd niet geheel te doen verdwijnen.

Goederen in Compagnie wordt alleen gebruikt, waneeer wij belast zijn met verkoop voor gemeene rekening, terwijl verder voor deze rekening hetzelfde geldt, wat bij de behandeling van de Goederen in Commissie is gezegd, met dien verstande,

dat wat **daar** betrekking had op één persoon, **hier** voor meerdere personen geldt.

Winkelrekening wordt debet voor alle aankoopen, die wij voor den winkel doen, overschillig of we het uit het magazijn onzer engros-zaak nemen of het van andere personen koopen; credit wordt deze rekening voor alle verkoopen in den winkel, terwijl bij het maken der Balans in de Engroszaak de winkelrekening als een bezitting daarop voorkomt, voor het bedrag, door de goederen in den winkel aanwezig vertegenwoordigd. Het verschil, dat na de Boeking der Balans, op die rekening voorkomt, is de winst of het verlies in den winkel gemaakt of geleden.

Failliete Boedel wordt gedebiteerd voor al wat we van den failliet te vorderen hebben, vermeerderd met de daarop betrekking hebbende onkosten en gecrediteerd voor wat ons wordt uitbetaald.

Het verschil op die rekening wordt aan de debetzijde der Winst en Verlies gebracht.

Personenrekeningen in het algemeen zijn de rekeningen van de handelsvrienden, waarmede we in Rekening-Courant staan. Deze rekeningen worden debet voor alles, wat de personen ons schuldig worden en credit voor al, wat wij hun schuldig zijn; door het aftrekken van die twee schulden zien wij, wie schuldig blijft. Het verschil in tijd, dat er bestaat tusschen het oogenblik dat iemand schuldig wordt en den dag van kwijting, maakt dat men veelal overeenkomt over die tijdstippen rente te verrekenen.

Beleening o/g, Prolongatie o/g, Hypotheek o/g, à Déposito o/g worden eerst credit voor het opgenomen geld en debet wanneer wij aflossen.

Verbonden Waardenrekening wordt gebruikt om daarop te boeken de waarde, die men als onderpand verstrekt of ontvangt bij Prolongatie, Beleening, enz. Men neemt daarvoor

gewoonlijk ronde bedragen en dient te zorgen, dat later voor gelijk bedrag de terugboeking wordt gemaakt. Neem aan we leenen *f* 10,000.— op *f* 12,000.— 5 % Rusland Hope & Co., welk fonds ± een beurswaarde heeft van *f* 12,000.—, dan zullen we den volgenden journaalpost maken:

Diversen aan Diversen		
Kassa, voor ontvangen	*f* 9,990.—	
Interest.	» 10.—	
Verbonden waarden.	» 12,000.	
	f 22,000.—	
Aan Prolongatie.	*f* 10,000.—	
Aan Effecten.	» 12,000.—	
		f 22,000.—

Uit dit voorbeeld kan men andere afleiden. In tijden van crisis ontvangt men wel eens bankpapier als surplus bij het onderpand.

We kunnen dit geld niet in de kas brengen, aangezien het ons eigendom niet is en maken dus den journaalpost:

Kassa surplus Prolongatieposten aan Verbonden waarden.

Geeft men daarentegen bankpapier als surplus, dan wordt de post als volgt:

Verbonden waarden aan Kassa.

Differentierekening is in wezen en behandeling dezelfde rekening als de Winst en Verlies, met dien verstande echter, dat er slechts kleine verschillen op geboekt worden, die ontstaan door kleine overschotten of tekorten in Kassa en verschillen, die op de m/r voorkomen, terwijl het saldo der Differentierekening op de Winst en Verlies wordt overgebracht, waardoor een mengelmoes van diverse kleine postjes op de Winst en Verlies vermeden wordt.

Expeditierekening dient om te doen zien het loon, door den expediteur voor zijne bemoeiingen verdiend; wordt eerst credit voor de loonen, die wij als expediteur anderen in rekening

brengen en debet voor alles, wat die creditzijde vermindert, voortspruitende uit hetgeen wij aan andere expediteurs (tusschen-expediteurs) schuldig worden, om het goed op de bestemde plaats te krijgen. In wezen is dus de Expeditierekening een Provisierekening.

Assurantierekening. Deze rekening wordt enkel gebruikt, als we voor eigen rekening assureeren; zij wordt eerst credit voor de premiën en debet voor de schade. Bij het opmaken der Balans wordt dat deel der premie, hetwelk nog niet verdiend is en toch reeds op de Assurantierekening staat, doordien het direct bij het sluiten van den post als winst geboekt is, aan de creditzijde der Balans gebracht onder het hoofd »Assurantie" met bijvoeging der clausule »nog loopende risico's." Als na het afsluiten de rekeningen weer geopend zijn, zullen we de »loopende risico's" in het credit der Assurantierekening vinden, hetgeen zeer juist is, daar dit deel der premie eerst in het nieuwe jaar verdiend wordt.

Bodemerij komt het meest overeen met Hypotheek, Prolongatie, Beleening enz.; wordt debet, wanneer we geld op Bodemerij geven en wanneer we zelf een Bodemerijbrief aflossen, terwijl zij credit wordt, wanneer we geld op Bodemerij nemen of anderen ons een Bodemerijbrief aflossen. De laatste Bodemerijbrief is preferent boven den voorgaande, omdat bij het vergaan van het schip de gelden niet gerestitueerd worden en bij averij slechts betaald worden met wat het wrak opbrengt. Het is dus duidelijk, dat een latere brief een voorgaande dekt; veelal wordt een Bodemerijbrief, evenals een huis, geassureerd en bij lang uitblijven van een schip voor een aanmerkelijk lagere waarde verkocht.

Wanneer men schuldbekentenissen, onder welken vorm ook, zooals: Hypotheek, Bodemerij enz. tegen een lagere waarde neemt, dan de nominale, dan moet dit verschil tusschen contante en nominale waarde niet op de Interest of Winst en

Verlies geboekt worden, daar het veelal geen dadelijke winst is, aangezien het over een zeker tijdperk loopt; we brengen dit verschil op eene afzonderlijke rekening en schrijven jaarlijks een deel dier winst af, hetzij op de Interestrekening, als we het als eene verhooging der gemaakte rente beschouwen of op de Winst en Verlies, als we het als zelfstandige winst boeken. Het nog voor andere jaren overblijvende gereserveerde deel komt aan de creditzijde der Balans als eene schuld.

Goederen (of Effecten) van A, B & C. Deze rekening wordt gebruikt, wanneer een gemeenschappelijke speculatie wordt op touw gezet, waarvan mij de in- of verkoop of beide worden opgedragen, en we wenschen niet de gewone wijze van boeken te volgen, bij compagniezaken in gebruik. Voor de successivelijke aankoopen wordt deze rekening debet om, als de aankoop afgeloopen is, de betrokken personen zelf te debiteeren en deze rekening te crediteeren. Wanneer we met den verkoop zijn belast, brengen we op deze rekening de successivelijke verkoopen, om als deze afgeloopen zijn, de belanghebbende personen te crediteeren en deze rekening te debiteeren.

Voornamelijk heeft genoemde rekening reden van bestaan, wanneer we met in- en verkoop beide zijn belast en de deelhebbers slechts gedebiteerd en gecrediteerd moeten worden voor het verschil, dat uit den in- en verkoop voortspruit, terwijl, als wijzelf er bij betrokken zijn, ons voor- of nadeel op die rekening blijft, om later op de Winst en Verlies gebracht te worden.

Loterijrekening. Neemt men deel aan loterijen van staten, steden of bijzondere lichamen, zooals tentoonstellings-commissiën, dan opent men een »Loterijrekening", die men debiteert voor den inkoopsprijs der gekochte loten en crediteert voor de waarde der prijzen, die men wint.

Exploitatierekening doet dienst als tusschenrekening. Inplaats van de geëxploiteerde zaak of het voorwerp voor de uitgaven

te belasten, wordt genoemde rekening daarvoor gedebiteerd en voor de opbrengst der exploitatie gecrediteerd. Zij wordt vaak bij stoombootmaatschappijen gebezigd.

Provisie-assurantie komt te pas als men Makelaar of Commissionair in assurantiën is en wordt gebruikt als de gewone provisierekening. Credit wordt ze voor het loon voor mijne bemoeiingen en debet als iets van dit loon wordt afgestaan aan anderen.

Schaderekening is een tusschenrekening, wordt eerst credit voor de geheele schade om later daarvoor in de plaats te crediteeren de personen, die schade hebben geleden, voor hetgeen hun toekomt. Mijne rekening Provisie-assurantie treedt dan tegelijk als crediteur op voor mijn loon van afmaking.

Polissenrekening wordt credit voor het bedrag dat wij aan personen voor polisgelden in rekening brengen, en debet voor drukloon der polissen en zegelkosten.

Assurantiepremie treedt in de plaats van de maatschappijen, bij wie wij als Commissionair of Makelaar posten hebben gesloten, wordt credit voor de premiegelden, die de maatschappijen van ons te vorderen hebben en debet bij uitbetaling.

Aandeelen-Kapitaal. Deze rekening treedt in de plaats van de personen die aandeel in eene naamlooze vennootschap hebben genomen en wordt gecrediteerd voor de geheele leening tegen de nominale waarde, onverschillig of zij geheel, gedeeltelijk boven of beneden pari geplaatst is. Wanneer de stortingen op de aandeelen successievelijk geschieden dan heeft de afgifte der aandeelen op naam plaats en niet in blanco, en wordt de rekening **Nog te fourneeren kapitaal** gedebiteerd voor de stortingen die nog plaats moeten vinden. Men houdt in dit geval een afzonderlijk register met vermelding der namen van de aandeelhouders en waarin aangeteekend worden de verschillende fournissementen. De meest voorkomende verschillende toestanden, waaronder eene leening kan uitgegeven worden, zijn:

1. Volstorting à 100 % met ontvangst van het geld.
2. De plaatsing à 100 % zonder directe ontvangst van het geld.
3. De ontvangst van een gedeelte van het geld, terwijl de rest later gefourneerd zal worden.
4. Het plaatsen van een deel der leening met of zonder ontvangst van het geld, terwijl de niet geplaatste aandeelen in portefeuille blijven.
5. Het sluiten der leening met agio of disagio, enz.

In het eerste geval wordt de **Kas** debet en het **Aandeelen-Kapitaal** credit.

In het tweede wordt **Nog te fourneeren Kapitaal** debet en het **Aandeelen-Kapitaal** credit.

In het derde worden de **Kas** en **Nog te fourneeren Kapitaal** debet en het **Aandeelen-Kapitaal** credit.

In het vierde wordt de rekening **„Aandeelen in portefeuille"** en de **Kas** of **Nog te fourneeren Kapitaal** debet en het **Aandeelen-Kapitaal** credit.

En in het vijfde geval kunnen we het disagio op de **Winst en Verlies** of **Dienst der leening** brengen, al naar gelang dit verlies direct of over een zeker aantal jaren afgeschreven zal worden. Bij het plaatsen met agio kunnen we dit op de Winst- en Verlies of wel op de rekening »Agio op Aandeelen" brengen, naargelang we dit voordeel over één of meer jaren wenschen te verdeelen.

Het niet afgeschreven gedeelte op **Dienst der leening** komt als eene bezitting op de balans, terwijl de rekening **Agio op aandeelen** voor het niet te verdeelen bedrag daarop als eene schuld voorkomt.

De boekingen bij uitgifte van leeningen op andere voorwaarden vallen uit bovengenoemde voorbeelden gemakkelijk af te leiden.

Obligatieleening treedt in de plaats voor de personen die hun geld onder hypothecair verband in de vennootschap ge-

stoken hebben en zijn preferent boven de aandeelhouders, daar de bezittingen verpand zijn voor de Obligatieschuld. Al wat bij de rekening Aandeelen-Kapitaal gemeld werd, is ook bij deze rekening van toepassing. Ook de rekening **Pandbrieven** wordt gelijk behandeld.

Dividenden wordt gebruikt om daarop te boeken de winst, die aan de aandeelhouders moet uitgekeerd worden en stelt dus, evenals het Aandeelen-Kapitaal, de aandeelhouders in de vennootschap voor. Zij wordt credit voor het aangewezen dividendbedrag, debet voor de uitbetaalde dividenden. Het meerdere credit wijst alzoo aan het bedrag der dividenden, dat nog in omloop is en nog niet ter uitbetaling is aangeboden. Aan te raden is het voor ieder jaar een afzonderlijke dividend-rekening aan te leggen met bijvoeging van het jaartal, daar men dan direct kan zien, welk bedrag aan dividenden van ieder jaar nog in omloop is. Men heeft dan tevens contrôle of er ook nagemaakte dividendbewijzen zijn betaald, daar deze rekening in dat geval voor meer zou worden gedebiteerd dan gecrediteerd, wat in gewone omstandigheden nooit kan voorkomen.

Reserve wordt gebruikt wanneer men een deel der winst voor andere jaren wenscht te reserveeren. Deze rekening stelt voor een fictieven crediteur in de zaak, daar het gereserveerde bedrag onder de gewone bezittingen in de zaak blijft. Met den journaalpost: »Winst en Verlies aan Reserve" heeft men een deel der winst gereserveerd en met de omgekeerde boeking heeft men geheel of gedeeltelijk de reserve afgeschreven.

Belegd Reservefonds komt te pas als we overgaan de reserve te beleggen, door aankoop van effecten, het sluiten van hypotheek enz. Dit brengt geene verandering in den toestand der reserverekening, zoodat op deze rekening die beleggingen niet geboekt worden, doch enkel de vóór- of nadeelen uit die belegging voortspruitende. De boeking van aan- en verkoop geschiedt op het hoofd Belegd Reservefonds. Hetzelfde konden we ook doen bijvoorbeeld bij een gewonen crediteur A. of B.

Onderstelt eens A of B hebben een creditsaldo in onze boeken van *f* 10,000.— en geven ons last voor deze *f* 10,000.— effecten te koopen, onder voorwaarde na verkoop der fondsen alleen het eindsaldo op de rekening, waarop de *f* 10,000.— vermeld zijn, te willen overbrengen. In dit geval zouden we voor den aankoop de rekening »Effecten van A of B" moeten debiteeren en bij betaling de Kas moeten crediteeren. — Bij verkoop had de omgekeerde boeking plaats en zou de rekening Effecten van A of B gelijk kunnen zijn, wanneer de opbrengst des verkoops gelijk zou zijn aan den inkoop en hadden we in dit geval niets over te dragen naar de rekening van A of B.

Hadden ze evenwel meer of minder opgebracht dan bij aankoop, dan werd dit saldo overgedragen met den post: »A of B aan Effecten van A of B", voor het verlies, terwijl bij winst wij het omgekeerde hadden te boeken.

Wat wij alzoo zouden boeken voor den werkelijken crediteur A of B, moeten wij ook doen voor onzen fictieven crediteur genaamd: Reserve: en wordt alzoo de rekening **Belegd Reservefonds** debet voor de aankoopen, credit voor de verkoopen, terwijl het saldo op de Reserve wordt overgedragen. Winst door belegging maakt de Reserve grooter en verlies kleiner.

Interest Obligatieleening wordt gebruikt als de Dividend rekening en evenzoo behandeld, met dit verschil evenwel, dat op deze rekening de vooraf bepaalde rente geboekt wordt, zijnde onafhankelijk van de winst. Zij treedt alzoo in de plaats van de Obligatiehouders voor de verschenen Coupons der Obligatiën.

Uitgelote Obligatiënrekening wordt credit voor de uitgelote Obligatiën, wordende dan de Obligatierekening gedebiteerd, daar die leening daardoor verminderd. Wanneer de uitgelote

Obligatiën aangeboden en uitbetaald worden, boekt men: „Uitgelote Obligatiën aan Kassa."

Wanneer genoemde rekening bij het opmaken der balans een saldo aanwijst, vormt dit bedrag altijd een schuld.

Waarborgfonds vormt een afzonderlijk fonds, dat bijeengebracht is om eene maatschappij of andere inrichting te steunen, en gewoonlijk dienen moet, om verliezen, door de zaak zelven geleden, te kunnen dekken. De administratie over dit fonds heeft plaats in de boeken der zaak.

Veelal bestaat dit deponeeren in Nederlandsche Staatsfondsen van dezelfde soort, gewoonlijk beheerd door commissarissen.

Bij ontvangst van die Staatsfondsen wordt als tegengift een aandeel gegeven hetwelk den naam kan dragen van „Aandeel in het Waarborgfonds" en den toonder aanwijst als eigenaar van het gedeponeerde Staatsfonds. Dit aandeel kunnen wij alzoo gevoegelijk als een reçu van het gedeponeerde Staatsfonds beschouwen.

De Coupons van de Staatsfondsen en de dividend-bewijzen van de „Aandeelen Waarborgfonds" zijn gewoonlijk van eenzelfde bedrag; als ten minste al de gedeponeerde fondsen nog aanwezig zijn, anders wordt het provenu der Coupons evenredig onder de Aandeelhouders in het Waarborgfonds als dividend uitgekeerd.

Bij ontvangst der Staatsfondsen kan men journaliseeren: **„Effecten van het Waarborgfonds"** aan **„Aandeelen Waarborgfonds"**, terwijl bij geheele of gedeeltelijke aflossing het omgekeerde geboekt wordt.

Heeft de zaak verliezen geleden, zoodat men over moet gaan, tot dekking van dit verlies, Staatsfondsen te verkoopen, dan kan men journaliseeren: „**Kassa** aan Winst en Verlies" voor de netto opbrengst der effecten; en voor de administratie van het Waarborgfonds boekt men „**Aandeelen Waarborgfonds** aan **Effecten van het Waarborgfonds"** voor een bedrag evenredig met de aangenomen waarde, waarvoor in der tijd deze effecten werden geboekt. Bij weder inkoop heeft de omgekeerde boeking plaats.

Wordt overgegaan tot intrekking der **Aandeelen Waarborgfonds**, nadat reeds vroeger een deel der fondsen verkocht is, kan men voor den verkoop der effecten journaliseeren. „Kassa aan Effecten van het Waarborgfonds" voor het netto provenu des verkoops, om daarna het saldo van de rekening „Effecten van het Waarborgfonds" over te brengen op **„Aandeelen van het Waarborgfonds"**.

Het in de kas ontvangen netto provenu wordt daarna pondspondsgewijs uitbetaald, tegen intrekking der aandeelen Waarborgfonds en gejournaliseerd **„Aandeelen Waarborgfonds** aan **Kassa."**

Reserve-assurantie doet dienst als de zaak geheel of gedeeltelijk zelf de risico wenscht te loopen over hare bezittingen, die zij anders bij assuradeuren had laten verzekeren. De rekening van het verzekerde voorwerp wordt ook voor de assurantiepremie gedebiteerd en de reserve-assurantie gecrediteerd.

Komt er alzoo schade aan het verzekerde voorwerp dan wordt dit op de reserve-assurantie afgeboekt. Het credit saldo van deze rekening komt als een schuld op de balans, evenals de gewone reserve en wordt niet op de Winst en Verlies geboekt, tenzij deze reserve door een hoog cijfer toe zou laten een deel van het gereserveerde aan de aandeelhouders uit te betalen, wordende in dit geval het uit te keeren bedrag op de Winst en Verlies gebracht.

Reserve Dubieuse Debiteuren. Op deze rekening brengen we het bedrag dat we wenschen af te schrijven om de bedragen der rekening Dubieuse Debiteuren onveranderd te laten en daardoor op die rekening een beter overzicht te hebben over de dubieuse bedragen, die wij te vorderen hebben. Wor-

den er nu werkelijke verliezen geleden op de Dubieuse Debiteuren dan wordt dit van de reserve Dubieuse Debiteuren afgeboekt.

Grondstoffenrekening. In fabriekzaken wordt deze rekening gewoonlijk gesplist in **Materialen-** en **Fabriekrekening**. De Materialenrekening wordt debet voor de inkoopen der materialen, verhoogd met alle onkosten en gecrediteerd voor de waarde der grondstoffen, die naar de fabriek worden overgebracht ter bewerking. Zij dient hoofdzakelijk om contrôle te houden over de ruwe goederen.

De tweede rekening (Fabriekrekening) wordt debet voor alle grondstoffen, die ter verwerking worden genomen en waarover de materialen rekening gecrediteerd wordt. Verder wordt zij debet voor alle arbeidsloonen en andere onkosten van fabricatie en credit voor het afgewerkte fabricaat, berekend tegen den prijs, waarop het den fabrikant te staan komt. soms verhoogd met eenige percenten denkbeeldige winst.

Gefabriceerde goederen wordt debet voor den kostenden prijs van de goederen die **uit** de fabriek het magazijn **ingaan** (waarvoor de fabriekrekening credit wordt) en gecrediteerd voor de verkoopen evenals de gewone goederenrekening.

Arbeidsloonen wordt debet voor de reeds betaalde en verschuldigde arbeidsloonen en voor het sluiten der boeken wordt het saldo op de fabriekrekening overgebracht.

Werktuigen debet voor den aankoop der werktuigen, terwijl jaarlijks voor slijtage een zeker bedrag wordt afgetrokken en het alsdan verminderde bedrag als een bezitting op de balans gebracht.

Geheimrekening kan in de plaats treden voor de Kapitaalrekeningen, Commanditaire Vennooten enz., in het kort, voor die personen, voor wier rekening de zaak gedreven wordt. Wordt credit voor alle fournissementen onverschillig of dit voor den eenen of anderen firmant of commanditairen Vennoot geschiedt, benevens voor de gemaakte winst; debet voor alles,

wat de firmanten uit de zaak nemen en voor het verlies. Bij het bestaan eener geheimrekening wordt door een der patroons de stand der verschillende Kapitaalrekeningen, alsmede die der Commanditaire Vennooten, bijgehouden, benevens de vereffening van Kapitaalsrente en de winst of het verlies.

De **Proefbalans** wordt aldus genoemd, omdat zij de proef moet leveren of het evenwicht, dat in elken post van het journaal bestaat, ook in het Grootboek is bewaard gebleven.

Daartoe worden de folio's benevens de namen der rekeningen onder elkander geschreven: achter elk hoofd volgen 4 kolommen, bestemd voor de opname van de totale som debet en credit en het saldo debet of credit. De som der debetbedragen moet gelijk zijn aan die der creditbedragen en tevens gelijk zijn aan de telling van het journaal. Evenzoo moeten de sommen der debet- en creditsaldo's aan elkander gelijk zijn, aangezien de totale sommen der debet- en creditzijde gelijk zijn; immers het trekken der saldi is niets anders als het aftrekken van iedere zijde der rekening van een gelijk bedrag?

Inventaris. Onder inventaris verstaat men het verzamelen van alle bezittingen en schulden op een lijst tegen de waarde van den dag.

De Goederen, Effecten, enz. worden in het Grootboek gepointeerd, teneinde te zien wat er aanwezig is, en uitgerekend tegen de waarde van den dag, waarop we onze balans opmaken. De aanwezige wisselvoorraad vindt men door de Wisselrekening te pointeeren; de wissels in Hollandsch geld worden voor de nominale waarde op den Inventaris gebracht en het disconto uitgerekend alsof we de wissels hadden verdisconteerd, terwijl de wissels in vreemd geld er voor de contante waarde op voorkomen. De wissels, die wij nog betalen moeten, komen op den inventaris voor de waarde waarvoor ze geaccepteerd zijn, en het disconto wordt berekend, dat bij disconteeren vergoed zou worden.

Van de rekeningen in vreemd geld wordt het saldo der vreemde munt gezocht en herleid met behulp van den kortzicht koers.

De premie van assurantie (loopend risico) die ik nog niet heb verdiend, niettegenstaande de geheele provisie reeds geboekt is, wordt gezocht. Dit is ook het geval met de provisie, die wij aan anderen nog hebben uit te keeren, alsmede met de onkosten, die wij nog betalen moeten of tegoed hebben, voorts bepalen we het bedrag aan rente, dat wij nog te vorderen hebben of verschuldigd zijn. Rente tegoed kan voortspruiten uit de Accepten. Diverse Crediteuren, Prolongatiën, Hypotheken etc., terwijl verschuldigde rente zijn ontstaan te danken kan hebben aan Diverse Debiteuren, Wissels in Hollandsch geld, Prolongatie, Hypotheek etc.

In het kort, de Inventaris levert voor het grootste gedeelte de bouwstoffen voor de balans.

Balans. Een balans is een staat of tabel, die aanwijst welke bezittingen en welke schulden in een zaak aanwezig zijn.

Tusschen de Balans en den ingaanden post bij het openen eener zaak is dus weinig verschil en daarom wordt die ingaande post wel eens ingaande Balans genoemd.

Het maken eener Balans is het denkbeeldig liquideeren eener zaak, zij neemt alleen de stoffelijke zaken over en bevat aan de debetzijde de bezittingen (evenals zulks op alle stoffelijke rekeningen het geval is) en aan de creditzijde de schulden. De Kapitaalrekening in verband met de Balans, wordt behandeld als de rekening van een gewoon persoon, met dien verstande echter, dat het saldo winst of verlies op die rekening wordt geboekt. Wanneer we geen Particuliere rekening hebben gehouden en de dispositiën en stortingen des handelaars op de Kapitaalrekening gebracht hebben, komt het saldo, dat die rekening aanwijst, op de Balans voor en zal het saldo van deze laatste het juiste winst- of verliescijfer aantoonen.

Hebben we evenwel met een vast kapitaal gewerkt en de veranderingen gedurende den loop van het jaar op de Particuliere rekening geboekt, dan vormt het saldo, waarmeê de Balans „aan" of „per" Particuliere Rekening wordt afgesloten, de winst of verlies plus of min het saldo der Part. Rekening.

Op de Balans komt de gemaakte winst belichaamd voor of het geleden verlies vertoont zich door mindere bezitting.

Stel eens we begonnen de zaak met een bankbiljet van *f* 1000.— kochten daarvoor voor *f* 1000.— goederen en betaalden die. Vervolgens zouden we ertoe overgaan die goederen voor *f* 1100.— te verkoopen en het geld te ontvangen.

Maakten we nu de Balans op, dan zou de aanwezige voorraad geld groot *f* 1100.— als eene bezitting op de Balans voorkomen, hieruit zou dus blijken dat het oorspronkelijke kapitaal groot *f* 1000.— plus de gemaakte winst van *f* 100.— stoffelijk op de Balans aanwezig is. In een handelszaak wordt de winst of het verlies op de rekening van den koopman of, wanneer er meer firmanten zijn, op die der compagnons geboekt. Bij naamlooze vennootschappen wordt de winst geboekt op de Dividenden, Reserve enz., terwijl het verlies in het nieuwe jaar op de Winst- en Verliesrekening blijft staan, aangezien het nog op niemand te verhalen is, daar de aandeelhouders voor het volle bedrag van het Aandeelen-Kapitaal als crediteuren aanwezig blijven, tot zoolang er op eene Algemeene Vergadering andere besluiten worden genomen.

Bij het opmaken der Balans dient men er nauwkeurig op te letten, dat alle zaken er op voorkomen tegen de contante waarde, terwijl bij die rekeningen, wier karakter het niet toelaat, ze tot de waarde van den dag terug te brengen, aan den tegenovergestelden kant der Balans onder het hoofd Interest een tegenwaarde gebracht wordt.

Deze gedwongen afwijking, om de zaken niet tot de contante waarde op de Balans te brengen, komt voor bij de Wissels in

Hollandsch geld, Accepten, Diverse Debiteuren en Crediteuren enz.; verder hebben we nog nota te nemen van alle onkosten, die we nog te betalen hebben, van de tegoedkomende en nog verschuldigde rente, voortspruitende uit hypotheken, prolongatie of beleening, van de provisie, die we nog te betalen hebben wegens het afstaan van een deel van onze gemaakte provisie aan anderen, en ten slotte van de assurantie-premie voor dat deel, dat nog niet verdiend is, als we de Balans opmaken. Het wordt beschouwd dat de Balans een deel dier premie aan de verzekerden teruggeeft; de balans wordt derhalve daarvoor gecrediteerd, terwijl de Assurantierekening gedebiteerd wordt, waarna deze laatste, het juiste cijfer van winst of verlies zal aantoonen. Aangezien ze „aan" Balans is afgesloten, wordt zij „per" Balans geopend, aanwijzende het juiste bedrag aan premiën, dat in het nieuwe jaar van de onafgedane posten van het voorgaande jaar zal verdiend worden.

De Winst- en Verliesrekening dient om den koopman onder één gezichtspunt te doen zien, welke voor- of nadeelen er op de onderdeelen van zijn zaak geweest zijn. Aan de creditzijde dezer rekening plaatsen we de winstcijfers, aan de debetzijde de verliezen, terwijl ze gelijk gemaakt wordt door het saldo op de Kapitaal- of Particuliere-Rekening te boeken of, zooals bij Naamlooze Vennootschappen geschiedt, de winst af te boeken op de daarvoor bestemde rekeningen en bij verlies af te sluiten „per" Balans en in het nieuwe jaar weer te openen „aan" Balans.

De redenen waarom de winst op de Winst- en Verliesrekening aan de creditzijde en het verlies aan de debetzijde voorkomt, zijn de volgenden:

Winst ontstaat door duurder te verkoopen, dan men gekocht heeft; aangezien men nu de inkoopen in het debet en de verkoopen in het credit van de rekening gebracht heeft, zal de winst in het meerdere credit gevonden worden. Was de koopman nu hiermede tevreden en wenschte hij niet alles op één tabel verzameld te hebben om een gemakkelijk overzicht te hebben, dan zou het onnoodig zijn de verkregen winst of het geleden verlies op eene afzonderlijke rekening (Winst en Verlies) over te brengen. Doch daar zulks wel het geval is, brengen we op den verzamelstaat van winsten en verliezen de saldi over en wel aan dien kant, waar ze op de rekeningen zelf zijn gevonden, met dien verstande, dat de bovenbedoelde saldi aan de tegenovergestelde zijde van de rekeningen geboekt worden, omdat de regel luidt: Wanneer we van de eene rekening iets aftrekken moeten we dit op de andere rekening aan dezelfde zijde bijtellen, en daar werkelijk aftrekken in het Dubbel-Boekhouden niet geoorloofd is, geschiedt deze vermindering door aan den tegenovergesteldenkant op die rekening bij te tellen.

Een tweede reden, waarom we de winst aan de credit- en het verlies aan de debetzijde der Winst- en Verliesrekening vinden, is de volgende:

Neem aan, we denken voor een oogenblik weg of de saldi der rekeningen winst- dan wel verliessaldi zijn, en brengen deze na boeking der Balans geheel machinaal op één rekening (Winst en Verlies). Beschouwen we daarna deze rekening en vragen ons af wanneer wordt een rekening credit, dan zal het antwoord luiden: Wanneer ze geeft of wanneer ten haren behoeve wordt ontvangen. Deze regel is hier echter niet van toepassing en toch is er credit, bewijs te over dat de creditsaldo's winst zijn evenals dit met een persoonlijke rekening het geval zou zijn; voor eventueel verlies geldt natuurlijk de omgekeerde redeneering.

Dat het saldo der Winst- en Verliesrekening naar de Particuliere- of naar de Kapitaal-Rekening wordt overgebracht, verklaart zich als volgt: De koopman is de aangewezen persoon, om de verliezen te dragen of de winsten te eischen. Is er dus b. v. winst gemaakt bij een verkoop van goederen, dan

hadden we bij den verkoop, de Goederenrekening kunnen crediteeren voor gelijk bedrag als waarvoor zij gedebiteerd is (zijnde den inkoopsprijs) en de rekening van den koopman knnnen crediteeren voor het verschil tusschen in- en verkoop, welk verschil de winst uitmaakt. Wordt dit nu steeds toegepast dan zouden alle winsten aan de creditzijde van de rekening van den koopman komen, terwijl de verliezen aan de debetzijde eene plaats zouden vinden.

Dit voorkomt men echter door winst of verlies op de rekeningen te laten en aan het einde van het jaar op de Winst- en Verliesrekening te verzamelen, om ten slotte het saldo dezer Rekening op de Particuliere- of op de Kapitaal-Rekening over te brengen.

TE JOURNALISEEREN.

1.

1 Mei 1886. De directie van de **Maatschappij tot Exploitatie van de Gebouwen genaamd „de Koophandel"** heeft 1 Februari 1880 eene 5 % Hypothecaire Leening gesloten groot *f* 500.000.—, voor den tijd van 20 jaren en daarvoor uitgegeven Obligatiën aan toonder met halfjaarlijksche coupons, verschijnende 1 Februari en 1 Augustus.

Heden, 1 Mei 1886, wordt deze Leening afgelost, volgens bepaling in de Statuten met 105 % en bijberekening van 3 maanden rente.

Tot dekking hiervan geeft de Maatschappij een nieuwe Obligatieleening uit groot *f* 500.000, rentende 4 %, aflosbaar in 30 jaren à pari, met coupons 1 Mei en 1 November.

Welke posten zal de Maatschappij te maken hebben, als de uitgifte der 4 % Obligatiën plaats heeft tegen ontvangst der 5 % Obligatiën en het overige per Kas voldaan wordt?

Er wordt tevens bij de uitgifte bepaald, dat de besparing van 1 % rente 's jaars, gedurende den loop van die leening, gereserveerd moet blijven, terwijl de 5 % agio op de oude leening in mindering van die komende reserve moet strekken.

2.

20 Mei. Gezonden aan **Hartington & Co.** te Londen, om voor rekening van onderstaanden te verkoopen:

500 balen Java koffie, wegende Bruto 30928 K⁰.

Tarra 3 %; à *f* 0.30 per ½ K⁰.

Veilingskosten 1 %.

Onkosten: sleeploon, repareeren, uitklaren, briefport, enz. . . . . *f* 121.24

Courtage ½ %, commissie 2 %.

Over deze koffie, door ons ingekocht in derde rekening met **Hartington & Co. te Londen** en **L. Bleichröder te Berlijn**, wordt heden factuur gezonden aan de betrokken personen, waarvan het ⅓ gedeelte voor ieder bedraagt . . *f* 6253.02

Per 20 Augustus.

3.

20 Mei. Over het geheele factuursbedrag getrokken op **Hartington & Co. te Londen**, voor rekening van de geïnteresseerden, in een wissel groot £ . . . . . . per 20 Augustus ⁰/mijzelven.

3 m. koers op Londen 12.—

2 m. d⁰. » » 12.03

Factuur per 20 Augnstus . . . . *f* 18759.06

4.

20 Juni. Vorenstaanden wissel ten verkoop gezonden aan **Vermeer & Co., Alhier**, die ons de volgende opgave zenden:

Verkocht 20 Juni, tegen den 3/m. koers van 12.—, disconto 3 %, een wissel groot £ . . . . . . op **Hartington & Co. te Londen**, per 20 Augustus.

Courtage ½ ‰, provisie ¹⁄₁₆ %.

Het netto-provenu door hen voor onze rekening gestort bij de **Rente-Cassa** te **Amsterdam**.

5.

25 Juni. Afrekening ontvangen van **Hartington & Co.** te **Londen** over den verkoop à contant der 500 balen Java koffie.

Bruto provenu . . . . £ 1908/4

Onkosten £ 24/8/5

Commissie 2%

Netto provenu . . . . £ 1845/12/4

per heden. K/z koers op Londen 12.09. Het netto provenu, ons komende van dezen verkoop, remitteeren zij in een wissel groot £ . . . . . . per 25 September op de **Twentsche Bankvereeniging** te **Amsterdam**. disconto 3%

Wij staan met hen in Rekening-courant, zoodat zij ons per valuta debiteeren en crediteeren.

6.

10 November. Remise ontvangen van **Schröder & Co.** te **Hamburg** in drie wissels op Londen, door hen op 8 November voor mijne rekening ingekocht tegen den 3/m. koers van R. M. 20.45, disconto 4 %, courtage ⅛ %.

£ 350.— per 8 Januari.

» 600.— » 10 Februari.

» 1000.— » 25 »

K/z. koers op ~~Londen 12.10, disconto 4 %.~~

M. O. 1884. Hamb 59.10 (?) Vrijmit

7.

12 November. Remise gezonden aan **Knight & Co.** te **Londen** in vorenstaande wissels, met order om deze ~~voor mijne rekening te ver~~disconteeren en het netto provenu te remitteeren aan **Schröder & Co.** te **Hamburg**.

Koers op Londen 2/m. *f* 12.05, disconto 4 %.

M. O. 1884.

8.

16 November. Bericht ontvangen van **Knigt & Co.** te **Londen**, dat zij de wissels hebben verdisconteerd op 15 November à $3^3/_4$ % en het netto provenu remitteerden aan **Schröder & Co.** te **Hamburg**, na aftrek van $^1/_8$ % Courtage en £ 0/15/6 voor porto's, tegen den 3/m. koers van 20.45, disconto 4 %, in een zichtwissel op de **Barmer Bank**.

Amsterdam op Hamburg *f* 58.—

M. O. 1884.

9.

3 Augustus. Bij de **Maatschappij voor Gemeente-Crediet** te **Amsterdam** wordt door de stad **Alkmaar** eene $3^1/_2$ % Obligatieleening gesloten groot *f* 600.000 à $87^1/_2$ %, coupon 1 Februari en 1 Augustus, op de volgende voorwaarden:

1. De leening zal aflosbaar zijn in 30 jaren bij jaarlijksche uitloting à pari van 20 stuks.
2. De vroeger gesloten 4 % Obligatieleening bij genoemde Maatschappij en waarvan nog *f* 200.000 in omloop is, wordt thans à pari (zijnde de prijs bij uitgifte) afgelost met bijberekening van 3 maanden interest.

Welke posten zal het **Gemeente-Credit** maken,

a wanneer 3 Augustus deze transactie wordt afgesloten, de betaling van het saldo aan de stad Alkmaar plaats heeft zonder bijbetaling van interest over de nieuwe leening terwijl de stukken der oude leening worden afgegeven?

b wanneer het **Gemeente-Crediet** tot dekking van deze operatie uitgeeft *f* 400.000 4 % Obligatiën met coupon 1 April, 1 October à 101 % en deze Obligatiën door de Amsterdamsche Bank worden overgenomen en betaald met 4 maanden en 2 dagen rente? (aflossing na 30 jaren met 100 %).

? *c* wanneer het verschil tusschen de nominale en contante waarde der leeningen op afzonderlijke rekeningen wordt geboekt?

10.

6 November. **De Koninklijke Nederlandsche Maatschappij voor Industrie en Nijverheid**, gevestigd te Amsterdam, stelt heden de gelegenheid open tot inschrijving op de tweede Serie van haar Aandeelen-kapitaal groot *f* 1.500.000.— nominaal, op de volgende voorwaarden:

Op 8 November zal de toewijzing plaats hebben en op dien datum 20 % van het toegewezen bedrag gefourneerd moeten worden.

De verdere stortingen moeten geschieden:

op 18 November a.s. 40 % en
» 28 » » 40 %,

terwijl bij vervroegde storting 4 % rente vergoed zal worden over het nominaal kapitaal. Commissionairs en Makelaars genieten $^1/_4$ % courtage over de toegewezen inschrijving. De koers van uitgifte is 105 % en aflosbaar à 100 %.

Er wordt voor *f* 2.500.000 ingeschreven, zoodat de toewijzing 60 % bedraagt.

Op 8 November wordt $^2/_5$ van het kapitaal volgefourneerd en van de overige $^3/_5$ 20 % ontvangen.

Daar de geheele leening door Makelaars en Commissionairs in Effecten genomen is, wordt $^1/_4$ % courtage van het gestorte bedrag afgehouden en de rente wegens te vroege storting verrekend.

Welken journaalpost maakt de Maatschappij, als het agio op de aandeelen tot latere beslissing gereserveerd blijft?

11.

In vorenstaande leening heeft **G. de Vries** te **Rotterdam** aan **de Waal & Co.**, Commissionairs in Effecten **Alhier**, last gegeven in te schrijven voor *f* 20.000.— en op 8 November vol te fourneeren.

De Waal & Co. zenden de volgende nota op 8 November:

Ingeschreven voor *f* 20.000.— in de **Koninklijke Nederlandsche Maatschappij voor Industrie en Nijverheid** onder toewijzing van 60 % tegen den koers van 105 % *f* 12.600.—

Af rente wegens te vroeg fournissement /d à 4 % »

Wij belasten uwe rekening met . . . . . *f*

Wat boekt **G. de Vries** en wat **de Waal & Co.**, als laatstgenoemde van de Maatschappij ¼ % courtage ontvangen heeft?

12.

8 November. **De Waal & Co., Alhier** worden door ons gelast voor onze rekening te trekken op de **Rotterdamsche Bank** een bedrag van *f* 12.540.— per 6 Februari en dezen wissel te verdisconteeren.

De Waal & Co. zenden ons de volgende rekening:

Een wissel op de Rotterdamsche Bank, geaccepteerd per 6 Februari . . . . *f* 12.540.—

Op 10 November verdisconteerd à 4 %

(conditiën Ned. Bank) rente /d . *f*

⅛ % provisie, over de opbrengst . »

Zegel . . . . » »

Netto provenu . . *f* 12.392.58

hetwelk wij op rekening stellen.

13.

10 Augustus. Afrekening ontvangen van **Schröder & Sohn, te Berlijn,**, over 250 kranjangs Java Suiker van de partij groot 500 kranjangs, door mij in commissie gezonden.

250 kranjangs Java Suiker, Bruto 131,198 ℔, goed gewicht 1 %, Tarra 9886 ℔ à R. M. 0.30 per ℔, Rabat 8⅓ %, Contant 1 %.

Onkosten: Tollen, Pakhuishuur, Assurantie, Briefport, enz. R. M. 1370.—

Commissie 1 %.

per 10 Augustus.

Netto provenu per 10 Augustus . . . . R. M. . . . .

Dit bedrag remitteeren zij mij volgens order in een 3/m. wissel op Petersburg groot Roebels . . . . . per 10 November.

~~Disconto 3 %.~~

koers R. M. 200.— = Roebels 100.— op 3/m. koers Amsterdam op Petersburg *f* 120.— = Roebels 100.— op 3/m.

De wissel heden door ons ontvangen.

14.

20 Augustus. De overige 250 kranjangs zijn door **Schröder & Sohn** voor mijne rekening ten verkoop gezonden aan **Hartington & Co. te Londen,** onder berekening van provisie en onkosten ten bedrage van R. M. 820.25. /Koers 58.80

De aankoop der 500 kranjangs bedroeg met inbegrip van onkosten . . . . *f* 32,120.28

15.

Gekocht door de **Chemische Fabriek te Amsterdam,** per de Waal & Co. alhier, Commissionairs in Effecten.

25 à *f* 1000.— van hare eigene 4 % Obligatieleening tegen 91½ % met 2/m. 4/d. interest en ⅛ % courtage, van welk bedrag op rekening betaald wordt . . . . *f* 22,000.—

Deze aankoop geschiedt als gedeeltelijke amortisatie van de Obligatieleening, daar de Directie volgens voorwaarden van uitgifte ten allen tijde gerechtigd is tot intrekking à 100 % of amortisatie door aankoop ter beurze beneden 100 %, met bepaling evenwel dat het avance bij aankoop na het einde van het dienstjaar onder de aandeelhouders verdeeld zal moeten worden.

16.

20 Maart. **Broekman** & **Co.** staken op heden hunne betalingen. De met hen gesloten prolongatiepost in dd. 2 Januari jl. groot *f* 25.000.— wordt dientengevolge opgezegd en was op 2 Maart gecontinueerd à 2 %.

Het onderpand bestaat uit:

10 à £ 100. – 5 % Rusland 1884 Coupon 1 Mei, 1 Nov.,

20 à *f* 1000.— 4 % Ned. Werk. Schuld coup. 1 April, 1 Oct.,

Wij rekenen af als volgt:

1e door aflossing der prolongatie met 18 dagen interest.

2e door overname der *f* 20.000.— 4 % Ned. Werk. Schuld à 101 % met 5/m. 21/d. interest (zonder courtage).

3e door verkoop per de Waal & Co. van de overige effecten à 99¾ % met 4/m. 21/d. interest, courtage ⅛ %, welk bedrag de Waal & Co. op onze rekening stellen.

Het saldo uit deze executie wordt voorloopig niet uitbetaald en bedraagt . . . . *f* 7,745.—

17.

4 Maart 1886. Bericht ontvangen van **de Waal & Co.**, Commissionairs in Effecten te **Amsterdam**, wegens aankoop op heden van:

5 à fl 1000.—, 5 % Oblig. Temes Béga Thal Wasserreg, coupon ¼, 1/10 à 80 9/16 %		*f*
Interest /m., /d.		»
Courtage ⅛ % . . . . . . , ...		»
		f
Op deze fondsen door genoemde firma een prolongatie gesloten tegen 2 % . .	*f* 4.000.—	
Courtage 1‰	»	»
Het saldo ten bedrage van . .		*f* 972.75

per Kassa betaald.

18.

4 April 1886. **De Waal** & **Co.** geven mij kennis, dat zij voor mij hebben verkocht de April-coupon van de effecten uit vorenstaanden prolongatiepost en de prolongatie opnieuw voor ééne maand hebben gecontinueerd à 2 % tot 4 Mei.

De nota is als volgt:

5 coupons à fl. 25.—, fl. 125.— à *f* 19.90 per fl. 21.—		*f*
af: 1 maand rente der prolongatie		
f 4000.— à 2 %	*f*	
Courtage 1 ‰	»	»
Het saldo ten bedrage van . .		*f* ~~101.12~~ 107.78

zullen wij op uwe rekening overbrengen.

19.

22 April 1886. **De Waal** & **Co.** order gegeven de prolongatie, 4 Maart gesloten, af te lossen door verkoop van het onderpand.

22 April verkocht:

5 à fl. 1000.— 5 % Temes Béga Thal Wasserreg. Obl., coupon ¼, 1/10 à 81 7/16 %		*f*
Interest /d.		»
		f
Courtage ⅛ %		»
		f
Aflossing prolongatie dd. 4 Maart.	*f* 4000.—	
Rente 18/d.	»	»
Het saldo, ten bedrage van . .		*f* 892.25

zal later voldaan worden.

20.

1 April. Uitgegeven door de Maatschappij **Minerva** te Amsterdam eene Obligatieleening groot *f* 150.000.—, rente 4 %, koers van uitgifte 96 %, in Obligatiën van *f* 1000.—

Hiervan worden 120 stuks à 96 % geplaatst en het bedrag ontvangen. De 30 niet geplaatste Obligatiën worden à pari geboekt.

Op deze 30 stuks wordt eene prolongatie gesloten groot *f* 25000.— à 2 % met 1 ‰ courtage, tegen ontvangst van het geld.

Als over het disagio der ~~90~~ 120 geplaatste Obligatiën in de eerstvolgende Algemeene Vergadering beslist zal worden, welke boeking heeft de maatschappij dan van een en ander te maken.

21.

1 Januari. A, B en C beginnen heden hunne zaak en nemen D als commanditairen vennoot op voor *f* 100.000.

In bankpapier wordt gestort door:

A *f* 40.000, B *f* 60.000, C *f* 100.000 en D *f* 100.000.

Men geeft den boekhouder last deze *f* 100.000 op de geheimrekening te boeken.

Wat zal degene boeken, die belast is met de administratie voor de firmanten en den Commanditairen Vennoot:

1. Voor het fournissement en de disposities van ieder?
2. » de rente over de gestorte en gedisponeerde kapitalen à 4 %.
3. Voor de winst? (na aftrek der rente bedraagt deze *f* 24860 en wordt verdeeld in verhouding der kapitalen, primitief gestort, terwijl eerst aan den Commanditairen Vennoot 10 % over *f* 24.860 wordt toebedeeld.)

A	disponeerde	Ult°. Maart, U° Juni, U° Sept., U° Dec.	telkens	*f* 800.—
B	»	Ult°. Februari, U° Augs. en U° Oct.	»	» 1000.—
C	»	Ult°. Juli en U° November	»	» 1400.—

22.

19 April 1885. Geremitteerd uit de portefeuille aan **de Waal & Co., Alhier,** onderstaande wissels met opdracht deze aan de **Nederlandsche Bank** te verdisconteeren en van het netto provenu *f* 20.000.— mij per aangeteekenden brief over te maken.

De Waal & Co. zenden ons de volgende afrekening:

20 April verdisconteerd bij de Nederlandsche Bank,

wissel op G. Brinkman, alhier per 8 Mei . . .		*f* 9000.—
» » Smit & Zoon, » » 2 Juni . . .		» 3600.—
» » D. Heerenveen, » » 17 Juli . . .		» 9600.—
		f 22.200.—
Af disconto à 4 %	*f*	
Courtage 1/8 %	»	»
Netto provenu . .		*f*
Geremitteerd in Bankpapier . .	*f* 20.000.—	
Briefport	» 0.20	
		» 20.000.20
Saldo . .		*f* . . . . . .

hetwelk wij op rekening stellen.

Wat zal de Waal & Co. en wat zullen wij boeken?

23.

16 April. Factuur gezonden aan **Hartington & Co.** te **Londen** over 200 blokken Banca-tin,

wegende 6229.7 K° à *f* 44½ per 50 K°.

Veilingskosten 1 %, Contant 1½ %.

Diverse Onkosten *f* 25.83, Commissie 2 %.

Deze goederen behooren tot de partij groot 500 blokken, toebehoorende aan Stokvis en Zoon te Rotterdam en L. van Essen te Amsterdam en waarvan mij de verkoop voor hunne rekening is opgedragen.

SALDI PROEFBALANS Lett. A.

op 31 December 1884.

1	Kapitaal	*f* —.—	*f* 150,000.—
4	Kassa	» 4,816.97	» —.—
5	Goederen	» —.—	» 3,816.20
6	Vaste Goederen	» 32,499.95	» —.—
10	Diverse Debiteuren	» 17,091.27	» —.—
12	Provisie	» —.—	» 2,538.25
20	Hartington & Co., te Londen m/r	» —.—	» 2.12
26	Effecten	» 35,213.42	» —.—
33	Kantoormeubelen	» 1,500.—	» —.—
58	Onkosten	» 1,615.25	» —.—
59	L. Bleichroder, te Berlijn z/r	» 449.29	» —.—
64	Wissels in Hollandsch geld	» 42,524.31	» —.—
65	Diverse Crediteuren	» —.—	» 7,319.95
72	Wissels in vreemd geld	» 38,670.36	» —.—
87	Hartington & Co., te Londen h/r	» 2,312.75	» —.—
88	Goederen onder Hartington & Co., te Londen	» —.—	» 620.38
90	Te betalen Wissels	» —.—	» 13,600.44
92	A. Steward, te New-York m/r	» 46.20	» —.—
94	Particuliere Rekening	» 213.55	» —.—
95	Goederen van Buitenslands	» 4,610.—	» —.—
96	Prolongatie	» —.—	» 10,000.—
101	Interest	» 4,860.77	» —.—
106	Goederen in Commissie	» —.—	» 4,695.05
108	Goederen onder A. Steward, te New-York.	» 5,524.10	» —.—
110	Dubieuse Debiteuren	» 644.20	» —.—

Bij de berekeningen de Maand op 30 en het Jaar op 360 Dagen stellen.

Verder 0.5 en daarboven steeds voor een geheel rekenen, minder dan 0.5 verwaarloozen.

DE WINST BEDRAAGT *f* 30000.—.

INVENTARIS.

5 400 balen Java Koffie, 25,320 K⁰. Bruto, Tarra 3 % à *f* 0.32 per $^1/_2$ K⁰., Contant $1^1/_2$ %.

6 Afschrijven *f* 499.95.

10 *f* 4,560.19 op A. Gerards, vervallende over 20 dagen (20 Jan.)
» 2,880.26 » G. Koopman, » » 25 » (25 »)
» 1,250.63 » H. Bangert, » » 40 » (10 Febr.)
» 8,400.19 » D. van Nifterik, » » 40 » (10 »)

20 Debet £ 0/12/1 koers *f* 12.05.

26 15 à £ 100 5 % Oblig. Rusland 1884 à 92 %, coup. $^1/_5$, $^1/_{11}$.
18 à *fl* 1000 5 » » Oostenr. in Zilver à $67^1/_8$ » » $^1/_4$, $^1/_{10}$.
15 à Z.R. 1000 5 » » Rusland 2e Oosterl. à 57 » » $^{13}/_1$, $^{13}/_7$.

33 10 % afschrijven.

58 *f* 1216.47 nog te betalen.

64 *f* 20,000.— op de Amsterdamsche Bank per 18 Februari.
» 22,524.31 » Korteweg & Zoon » 20 Maart.

65 » 6,000.— G. Hoogeveen per 5 Februari.
» 1,319.95 C. Adams, » 12 »

72 £ 2,608/1/0 op Hartington & Co., te Londen, per 10 Februari, Kortkoers *f* 12.05.
R. M. 18,350.— op Schröder & Sohn, te Hamburg, per Ult⁰. Februari, Kortkoers *f* 58.80.

88 Alles verkocht.

90 *f* 13,600.44, geaccepteerd per 27 Januari ⁰/ L. Sijbrands.

92 Credit $ 20.25, koers *f* 2.48.

95 Voor eventueel verlies 5 % afschrijven.

96 In dato 12 October j.l. en gecontinueerd 12 December à 2 %.

106 Mijne provisie à 2 % en *f* 85.12 onkosten nog niet geboekt.

108 10 % afschrijven.

110 Alles afschrijven.

DISCONTO 3 %.

24.

De naamlooze vennootschap „**het Dagblad voor Amsterdam**" heeft hare balans op 31 December 1885 afgesloten met een nadeelig saldo van . . . . *f* 26,817.24

De Algemeene Vergadering neemt de volgende besluiten:

1. Het aandeelen-kapitaal groot *f* 50,000.— waarop reeds 80 % gestort thans vol te fourneeren.
2. De reserve, bestaande uit *f* 6000 4 °/₀ Ned. Werk. Schuld te verkoopen en daarna het Reservefonds op te heffen.
3. Op de gebouwen een hypotheek te sluiten groot *f* 10,000.— en
4. Het saldo op nieuwe rekening te boeken.

Welke posten zal de vennootschap maken, als de aandeelhouders 20 °/₀ in bankpapier storten. de effecten à 101¾ °/₀ verkocht worden met 26/d. rente, ⅛ °/₀ courtage en het geld ontvangen wordt, terwijl de hypotheek à 4½ °/₀ gesloten tegen 100 °/₀ wordt betaald.

Het Belegd Reservefond had voor dezen verkoop een debet saldo van *f* 6000.— en de Reserve een Creditsaldo van *f* 6000.

25.

18 Maart. Met **P. van der Mark** te Amsterdam, overeengekomen dat hij het factuursbedrag per heden groot *f* 18,324.06 zal betalen als volgt:

door in betaling nemen van den wissel groot . » 16,000.—
⁰/ J. C. Mulder door mij geaccepteerd per 18 Mei
met 3 % rentevergoeding ——————
en het saldo per kas ten bedrage van . . . *f* 2,404,06

26.

1 Mei. Gekocht, ⅔ gedeelte à contant met 1 °/₀ korting en den rest op promesse van 3 maanden, van **J. Rovers** te **Rotterdam**:

300 balen kapok, bruto 22,500 K⁰., tarra 5 °/₀ à 15 cts. per ½ K⁰.

M. O. 1885.

27.

10 Mei. Deze kapok ten verkoop gezonden aan **J. Stone te Londen,** onkosten *f* 99.79 en overeengekomen met hem, dat hij voor ⅛ aandeel zal nemen, terwijl ik van mijn aandeel, ¼ overdoe aan **J. la Jeune, te Antwerpen,** die mij een zichtwissel zendt, door de **Banque Centrale, te Antwerpen,** getrokken op de **Crediet-Vereeniging Alhier,** groot *f* 1000.—

M. O. 1885.

28.

20 Mei. Getrokken op **John Mill, te Liverpool,** voor rekening van **James Stone, te Londen** per 7 Juli een wissel groot £ 60/12/5 en dezen verkocht aan Hans Sachs, Alhier à *f* 12.02 per 2 maanden, disconto 2½ °/₀.

M. O. 1885.

29

25 Juni. De directie der **Duursche Bankvereeniging** bericht mij, dat mijn aandeel-uitkeering als Commissaris *f* 3,500.— bedraagt. Dit bedrag laat ik daar à Deposito tegen 3½ °/₀.

M. O. 1885.

30.

16 November. Verkocht de laatste effecten van het Reservefonds per de **Amsterdamsche Bank,** zijnde:

20 à *f* 1000.— 3½ % Oblig. Amort. Syndicaat à 94 ¹¹⁄₁₆ %.
Coupon ¼, ¹⁄₁₀, courtage ⅛ %.

De aankoop der effecten van het Reservefonds bedroeg *f* 50,420,18, terwijl de reeds vroeger plaats gehad hebbende verkoop heeft opgebracht *f* 30,618.82.

Breng ook het saldo op de daartoe bestemde rekening over.

31.

27 Mei. Wat zullen de Commissionairs in Effecten **de Waal & Co.**, te **Amsterdam** boeken, bij opdracht van speculatie in Miss. Kansas en Texas Aandeelen voor rekening van **A. B. & C**, als deze 3 personen verlangen alleen het eindsaldo van deze operatie op hunne rekening vermeld te zien, de courtage over in- en verkoop $\frac{1}{16}$ °/₀ bedraagt en door ieder der deelhebbers op 27 Mei bij **de Waal & Co.** *f* 2,000.— in bankpapier wordt gestort voor mogelijke verliezen.

De rente in rekening-courant bedraagt 4 °/₀ en loopt tot en met 22 September.

De Waal & Co. koopen en betalen:

op 28 Mei	$ 40,000.—	Miss.	Kans.	en	Texas	Aand.	à	$24\frac{1}{4}$.
» 30 »	» 30,000.—	»	»	»	»	»	»	$27\frac{3}{8}$.
» 6 Juni	» 50,000.—	»	»	»	»	»	»	25—
» 20 Aug.	» 20,000.—	»	»	»	»	»	»	$28\frac{3}{4}$.

Verkoopen en ontvangen:

op 5 Juni	$ 60,000.—	Miss.	Kans.	en	Texas	Aand.	à	$26\frac{1}{4}$.
» 15 Aug.	» 20,000.—	»	»	»	»	»	»	$27\frac{1}{2}$.
» 30 »	» 14,000.—	»	»	»	»	»	»	$30\frac{1}{8}$.
» 4 Sept.	» 26,000.—	»	»	»	»	»	»	$28\frac{7}{8}$.
» 22 »	» 20,000.—	»	»	»	»	»	»	31—

De eind-afrekening voor ieder wordt op hunne rekening overgebracht.

32.

Maak de journaalposten tot afsluiting van onderstaande rekeningen, wanneer de koersen zijn:

Op Londen *f* 12.08, op Berlijn *f* 58.80, op Parijs *f* 47.90.

	DEBET.		CREDIT.	
1. A. te Londen o/r	£ 800/4/4	*f* 9,602.60.	£ 600/9/8	*f* 7240.30
2. B. te Berlijn o/r	R. M. 6,040.—	» 3,540.10.	R.M. 8998.80	» 5300.05
3. C. te Parijs o/r	frs. 8,847.25	» 4,221.25.	frs. 8800.—	» 4224.—

33.

10 December. Betaald aan de **Associatie Cassa** voor A. de Hoog en B. Stuart, beiden wonende te Rotterdam, onderstaande wissels, den 10en September door mij voor hunne rekening geaccepteerd, als:

een wissel °/ C. Goes . . . . *f* 2400.—
» » °/ D. Kamp . . . . » 2600.—

Deze bedragen voldaan; *f* 3000 in bankpapier en het saldo in eene aanwijzing op mijnen kassier de Associatie Cassa.

34.

6 April 1885. Factuur gezonden aan **Hartington & Co.** te **Londen** wegens aankoop voor hunne rekening van een partij koffie,

wegende bruto 12000 K⁰.
Tarra 3 °/₀
à *f* 0.30 per $\frac{1}{2}$ K⁰, Contant $1\frac{1}{2}$ °/₀.
Onkosten *f* 60.
Courtage $\frac{1}{2}$ °/₀.
Commissie 2 °/₀.

makende een factuursbedrag van . . . . *f* 7113.64
per 6 April.

35.

Na afzending van bovenstaande factuur bevinden wij, dat wij volgens order de factuur hadden moeten stellen op 6 Juli, waardoor contant $1\frac{1}{2}$ °/₀ vervalt.

De gewijzigde factuur wordt direct opgezonden.

Welk eindbedrag heeft deze factuur en welke post heeft men te maken?

36.

6 April. Door ons getrokken op **Hartington** & **Co.** te **Londen** over vorenstaand verbeterd factuursbedrag een wissel groot £ . . . . . . o/ onszelven per 6 Juli.

3/m. koers op Londen 12.—

kz. » » » 12.09.

37.

21 April. Bericht ontvangen van **Hartington** & **Co.** te **Londen** over aankoop voor mijne rekening van 12 à £ 100.— 3 °/o Obligatiën Portugal à 49½ °/o.

Courtage ⅛ °/o, porto's en telegrammen £ 0/13/6.

Hiervoor geremitteerd onze traite op hen uit vorenstaanden post, onder bijvoeging, dat zij ons in rekening-courant 4 °/o rente kunnen rekenen over den gezonden wissel.

k/z. koers op Londen 12.09.

De effecten heden ontvangen.

38.

Factuur ontvangen van **A. Mendelsohn** te **Weenen** over aankoop voor mijne rekening op den 1en October, van:

18 à fl. 1000 5 °/o Obl. Oostenrijk in papier (onder toezending der stukken.)

à 73.80 °/o coupon 1 Mei, 1 November.

Courtage ⅙ °/o, rente te Weenen 4⅕ °/o.

Tot dekking van dezen aankoop zend ik hem volgens order een zichtwissel, op L. Bleichröder te Berlijn groot R. M. . . . . . . op vertoon betaalbaar, gekocht van P. Hoogland à ƒ 59.10 per R. M. 100.— kortzicht, bedragende met inbegrip van 1 °/oo wisselcourtage ƒ . . . . . Dezen aankoop wordt per kas betaald en de wissel door A. Mendelsohn in betaling genomen voor fl. 59 per 100 R. M. (De effecten per post ontvangen.)

39.

20 Mei. Gezonden aan **Hartington** & **Co.** te **Londen**, 90 kranjangs Java suiker om voor mijne rekening te verkoopen, wegende bruto 25000 K°, tarra 8 °/o.

à ƒ 30.— per 100 K°, registratie 1 °/o.

Contant 1½ °/o, onkosten ƒ 134.50 is. . . ƒ 7000. –

40.

22 Mei. Van bovenstaande goederen met 5 °/o winst de helft overgedaan aan **K. van Zuijlen** te **Amsterdam** en betaling ontvangen in een promesse per 22 Augustus met 4 °/o rentevergoeding en onkosten van zegel.

De promesse ontvangen; bedragende . . . . . ƒ 3713.75

41.

30 Mei. Afrekening ontvangen van **Hartington** & **Co.** te **Londen** over vorenstaande verkochte Java suiker.

Bruto opbrengst	£ 603/ 2/6
Onkosten	» 4/13/3
Commissie 2 °/o	»
Netto provenu . .	£ 586/ 8/- per heden.

Dit bedrag wordt mij overgemaakt in een wissel op de Twentsche Bank te Amsterdam, groot ƒ . . . . . op zicht, gekocht tegen den kortkoers van ƒ 12–2 st.

42.

30 Mei. Afrekening gezonden aan **K. van Zuijlen** te **Amsterdam** over zijn half aandeel in het netto provenu (zie vorenstaanden post), en dit bedrag voor hem à déposito gestort bij de Rente Cassa te Amsterdam, bedragende . . . . ƒ 3547.72.

SALDI PROEFBALANS Lett. B.

op 31 December 1885.

1	Aandeelen-Kapitaal.	*f* —.—	*f* 900,000.—
2	Kassa	» 11,151.67	» —.—
6	Onkosten	» 20,312.66	» —.—
10	Associatie-Cassa	» 4,418.23	» —.—
12	Fabrieksgebouwen	»500,000.—	» —.—
17	Te betalen wissels	» —.—	» 3,833.27
18	Steenkolen.	» 2,316.—	» —.—
19	Hartington & Co., te Londen o/r. . . .	» 6.20	» —.—
20	Materialenrekening	» 20,626.12	» —.—
22	A. Schröder, te Berlijn z/r	» 520.88	» —.—
23	Interest.	» 238.67	» —.—
40	Stoommachine	» 20,000.—	» —.—
41	Fabriekrekening	» 3,826.29	» —.—
42	Diverse Debiteuren.	» 80,726.33	» —.—
46	Hypotheek o/g	» —.—	» 50,000.—
47	Diverse Crediteuren	» —.—	» 2,239.75
48	Gefabriceerde Goederen	»250,789.14	» —.—
50	Belegd Reservefonds	» 20,000.—	» —.—
60	Dividenden 1883.	» —.—	» 250.—
61	Arbeidsloonen.	» 23,875.96	» —.—
62	Dividenden 1884.	» —.—	» 1,950.—
64	Te innen wissels in Hollandsch geld . .	» 20,196.07	» —.—
73	P. Held, te Rotterdam	» —.—	» 96.47
74	Werktuigenrekening	» 1,800.—	» —.—
80	Voorschotten aan Werklieden.	» 260.—	» —.—
95	Reperatiefonds Machine	» —.—	» 3,816.95
96	Werkliedenfonds	» —.—	» 4,518.35
97	Onderhoud Fabrieksgebouwen.	» 1,239.08	» —.—
98	Te innen wissels in vreemd geld. . . .	» 6,628.13	» —.—
99	Reserve	» —.—	» 20,000.—
100	Goederen onder Hartington & Co., te Londen	» —.—	» 2,226.64

De Maand op 30, het Jaar op 360 Dagen rekenen.

0.5 en daarboven voor een geheel rekenen, en minder dan 0.5 verwaarloozen.

HET VERLIES BEDRAAGT *f* 150.000.—

INVENTARIS.

6	*f* 590.12 nog schuldig.
12	Afschrijven 10 %.
17	*f* 3,833.27 geaccepteerd per 15 Februari °/ D. van Engelen.
18	*f* 2,300.— taxatie.
19	£ 4/7/7 credit à *f* 12.09.
20	*f* 20,000.— taxatie (saldo overbrengen op f⁰. 41).
40	Afschrijven 10 % (» » » » 95).
41	De Arbeidsloonen van f⁰. 61 naar deze rekening overbrengen en daarna het geheele bedrag op Gefabriceerde goederen plaatsen.
42	*f* 4,812.27 op C. van Aalst, per 10 Febrnari. » 3,216.45 » B. de Jong, » 20 Maart. » 833.90 » G. Ophof, » 12 » » 1,233.86 » A. Dorland, » 28 Januari. » 70,629.85 » Op diversen » Heden.
46	Gesloten tegen 4½ %, rentedagen 1 Mei, 1 November.
47	*f* 2,239.75 P. de Clerq, per 26 Februari.
48	*f* 200,000.— taxatie.
50	20 à £ 100 5 % Rusland 1872 koers 90 %, coup. 1 April, 1 October; het saldo overbrengen op de daarvoor bestemde rekening.
64	*f* 20,196.07 op de Koloniale Bank, per 18 Februari.
74	Afschrijven 10 %.
98	£ 550/6/1 op Baring Brothers te Londen, per 10 Februari, k/z. Koers *f* 12.09.
100	Niets voorradig.

DISCONTO 3 %.

43.

Na het maken van vorenstaande balans wordt de zaak geliquideerd en alles tegen balanswaarde in geld omgezet.

Welke journaalposten zal men te maken hebben:

a. Voor de ontvangst der bezittingen?

b. Voor de schulden?

c. Tot afsluiting van alle rekeningen?

44.

Aan **W. Muller** te **Amsterdam** heb ik den 1 Mei 1880 een hypotheek gegeven op zijn huis op de Stadhouderskade te Amsterdam groot *f* 20,000.— à 5 %.

Tot den 1 Mei 1885 werd de halfjaarlijksche rente geregeld betaald en is Muller van dien tijd niet bij machte, verder zijne verplichtingen tegenover mij na te komen. Dientengevolge wordt 7 Februari 1886 het huis in publieke veiling verkocht. Bij opbod word ikzelf eigenaar van het perceel voor *f* 19,000.—

Welke journaalposten moet ik maken, als ik tevens betaal de overdracht à 10 % en de 1 % courtage aan den Makelaar en het mij nog komende saldo afschrijf.

45.

De firma **Kerklaan & Co.** alhier is failliet met een **actief** van *f* 21682.70 en een **passief** van *f* 98513.23.

De curator deelt heden hiervan uit in contanten:

f 520.75 wegens kosten van het faillisement.

» 1824.13 aan de preferente schuldeischers, zijnde in bovenstaand passief begrepen, terwijl de rest, zijnde 20 % aan de overige Crediteuren wordt uitbetaald.

Wat heeft de firma Kerklaan & Co. te boeken tot afsluiting der rekeningen, als de kosten van faillisement nog niet geboekt waren, de preferente schuldeischers op ééne rekening voorkomen en de overige crediteuren reeds op een afzonderlijke collectieve rekening zijn overgebracht.

46.

11 Januari. Drie bankiers A, B en C nemen een leening over van de stad **Haarlem** groot *f* 4.000.000 à 4 %, coupon 1 Januari, 1 Juli à 97¼ met bijberekening van 10 dagen rente.

A. zal voor de drie deelhebbers alleen actief optreden en daarvoor genieten ¼ ‰ courtage en een rentevergoeding van 4 % over het verschil in tijd, dat door hem het bedrag voor de overname voldaan wordt en de terugontvangst van het geld bij plaatsing der leening.

Welke posten zal A. te maken hebben, als alleen het saldo, uit deze transactie voortspruitende, op de rekeningen van A en B mag komen:

a bij betaling aan de Stad Haarlem op 11 Januari?

b bij het uitschrijven der leening à 98 % op 20 Januari, als men weet, dat voor *f* 300,000.— is ingeschreven, het bedrag op 21 Januari ontvangen wordt met bijbetaling van 20 dagen rente à 4 % en het te min ingeschrevene tot latere plaatsing in portefeuille blijft?

c *f* 400,000.— op 26 Maart à 97¾ % en
» 600,000.— » 29 » » 97½ %
aan de beurs door A verkocht wordt met de gebruikelijke renteberekening en het bedrag ontvangen is?

d bij het opmaken der afrekeningen voor B en C op 29 Maart?

47.

Op de algemeene vergadering van de Handels-Vereeniging . . . . . . alhier, wordt besloten de verkregen winst over het afgeloopen jaar ten bedrage van . . . . *f* 81374.20 als volgt te boeken:

1. Het aandeelen-kapitaal groot *f* 500,000.— en waarop 90 % reeds gestort als volgefourneerd te beschouwen.
2. 6 % dividend uit te keeren over *f* 500,000.—
3. Het saldo op nieuwe rekening over te brengen.

48.

Geremitteerd aan **Felix Braili** te **Londen**, voor rekening van **L. Bonthain** te **Livorno** 18,625 Louis d'or, heden gekocht van **de Nederlandsche Bank** à *f* 9.45.

Ik bereken voor porto's *f* 3.45, voor provisie $^1/_{16}$ % en trek voor het bedrag der rekening een 2/m. wissel op Livorno tegen den 3/m. koers van *f* 45.60; disconto 4 %.

M. O. 1885.

49.

Remise ontvangen van **S. Bonthain & Fils**, te **Rouaan**, in een wissel op **S. v. Leeuwen, Alhier**, groot *f* 18,520.— per 8 Maart met order het netto provenu over te maken aan **V. Maroslaw**, te **Moskau**. Dezen wissel heden, 15 December, aan **de Nederlandsche Bank** verdisconteerd à $3^1/_2$ %. Het netto provenu is door mij na aftrek van $^1/_4$ % provisie, $^3/_4$ ‰ wisselcourtage en *f* 1.80 porto's overgemaakt aan **V. Maroslaw**, te **Moskau**, in een 2/m. wissel op Petersburg, door mij ingekocht tegen den 3/m. koers van *f* 122.—, disconto 5 %.

M. O. 1885.

50.

Deelgenomen in **de Zwolsche Stoomtram-Maatschappij** voor 18 aandeelen à *f* 1000.—

De uitgifte geschiedt à pari; 50 % van mijne deelname gestort in mijne traite op **S. v. Deventer**, te **Zwolle**, getrokken voor rekening van **H. Pietersen, Alhier**.

M. O. 1885.

51.

Betaald aan **D. Ernst, Advocaat Alhier**, *f* 325.— als voorschot op de gerechtskosten van de te voeren procedure tegen **J. Elias**, te **Amstardam**, die weigert den door hem geaccepteerden wissel te betalen, groot *f* 16,120.—

M. O. 1885.

52.

De **Handelsbank „Insulinde"**, werkende met een volgefourneerd kapitaal van *f* 5,000,000.— is door verschillende oorzaken genoodzaakt surséance van betaling aan te vragen.

Op 10 September wordt haar verzoek tot voorloopige surséance van betaling ingewilligd.

25 November sluit zij een 5 % Obligatieleening groot *f* 5,000,000.— à pari, waarin wordt deelgenomen voor:

f 2,400,000.— door aandeelhouders, die daardoor het recht erlangen, hunne aandeelen te verwisselen in preferente aandeelen.

Dit bedrag in contanten ontvangen en de aandeelen in preferente aandeelen afgestempeld.

en *f* 2,600,000.— schrijven de Crediteuren in, die wissels op de **Bank** hebben loopen, welke wissels in betaling worden aangenomen, met vergoeding van 6 % rente 's jaars, vanaf den vervaltijd tot en met 25 November.

De wissels zijn geaccepteerd:

per 15 September	8	stuks	ieder	groot	*f*	50,000.—
» 10 October	12	»	»	»	»	25,000.—
» 5 November	38	»	»	»	»	50,000.—

De voorloopige surséance wordt daarna ingetrokken.

53.

14 September. Door ons gekocht van **B. van Heteren, Alhier** en betaald een wissel groot frs. 98.000 op **P. Rochat** te **Brussel**, betaalbaar 3 dagen na zicht, tot den koers van *f* 47.60, en dezen wissel heden geëndosseerd aan **L. Matthieu** te **Parijs**, met order, dien te verkoopen. Deze aankoop is geschiedt voor rekening van **L. Matthieu** te **Parijs** en mij, zullende na verkoop alleen het saldo winst of verlies op de rekening van **L. Matthieu** te **Parijs** gebracht worden.

54.

16 September. Afrekening ontvangen van **L. Matthieu** te **Parijs**, over bovenstaanden wissel.

Wissel op **P. Rochat** te **Brussel**	frs.	98.000.—
Perte tusschen Parijs en Brussel 1 ‰ . .	»	98.—
Netto provenu . .	frs.	97.902.—
Koers *f* 47.80 . .	*f*	. . . . . .

55.

16 September, Verkocht aan **J. v. d. Linden, Alhier**, tegen den zicht koers van *f* 47.80, mijne traite op **L. Matthieu** te **Parijs**, op heden getrokken, groot frs. 97.902.— en op vertoon betaalbaar; waarvoor ontvangen een aanwijzing op de **Kasvereeniging**, groot *f* . . . . . .

Het aandeel in het avance, **L. Matthieu** te **Parijs** komende, wordt in francs op zijne rekening overgebracht tot den koers van *f* 47.80.

56.

1 Januari 1886. **T. Cramer** en **J. Hoogenbosch**, beiden te **Amsterdam**, hebben tot heden ieder afzonderlijk handel gedreven en associeeren zich onder de firma **Cramer & Co.** en nemen G. van Vliet als commanditair vennoot op, voor een bedrag van *f* 50,000.—, op heden gestort in contanten.

De bezittingen en schulden uit de oude zaken gaan in de nieuwe zaak over, onder bepaling, beide vennooten *f* 50,000.— zullen fourneeren.

Het saldo boven dit bedrijfskapitaal wordt uitbetaald op heden.

T. Cramer heeft de volgende bezittingen en schulden:

1 eene vordering op P. Smit per 15 Februari *f* 2,580
» » » T. de Groot » 10 Maart » 1,280

eene vordering op A. de Vries per 20 Maart *f* 4.340.—
2 » » van O. Vos » 20 Januari » 720.—
» » » D. Brinkman » 25 » » 480.—
3 een huis op de Keizersgracht, taxatie. . . . » 30,000.—
waarop als 1e Hypotheek, tegen 5 %. . . . » 10,000.—
rente 1 April, 1 October.
4 *f* 10.000 2½ Ned. Werk. Schuld, koers 73½ %.
Coupon 1 Januari, 1 Juli.
Op deze effecten 20 Dec. eene prolongatie van » 6,000.—
genomen à 2 %.
5 een wissel op J. Hoogenbosch (medefirmant). » 20,000.—
Geaccepteerd per 15 Januari a. s.
6 een wissel op Londen groot £ 500 per 1 Februari, 1/m. koers *f* 12.04.
7 een wissel, door J. Hoogenbosch (firmant) getrokken op T. Cramer (firmant) en door laatstgenoemden geaccepteerd per 25 Januari . . . » 2,000.—

J. Hoogenbosch brengt het onderstaande in de nieuwe zaak:

8 De wissels genoemd bij 5 en 7.
9 ⅛ aandeel in het schip „**de Zeemeeuw**", waarde *f* 4,000.—
hebbende heden aanschrijving ontvangen van den boekhouder der **Zeemeeuw**, dat de laatste reis een voordeelig saldo opleverde van *f* 2479.33, van welk bedrag *f* 2400.— zal verdeeld worden en hij hem voor het hem komende deel heeft gecrediteerd.
10 Op prolongatie gegeven 15 December. . . . » 40,000.—
à 2¼ % op onderpand 50 à *f* 1000.— 3 % Ned. Werk. Schuld.
11 Eene vordering op A. v. Leeuwen per 15 Maart » 3,000.—
12 Eene vordering van G. Dirks . . . . » 2,000.—
Geaccepteerd per 20 Maart.

Disconto 4 %.

57.

Proefbalans op 31 December 1885

DER

STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ „SUMATRA".

		Saldi Debet.	Saldi Credit.
1	Aandeelen-Kapitaal	f —.—	f 1,500,000.—
2	5 % Obligatieleening	» —.—	» 1,200,000.—
6	Dividenden	» —.—	» 40.—
10	Interest Obligatieleening	» —.—	» 1,575.—
12	Stoomschepen	» 2,700,000.—	» —.—
14	Kassa	» 13,558.54	» —.—
15	Passagiersgelden	» —.—	» 30.726.32
16	Vracht-Goederenvervoer	» —.—	» 20,686.17
20	Reserve-Assurantie	» —.—	» 26,696.21
21	Scheepsbehoeften in Magazijn . .	» 3,223.69	» —.—
22	Diverse Debiteuren	» 888.35	» —.—
23	Maatschappij „Zeeland"	» —.—	» 3,644.26
27	Interest	» —.—	» 8,846.29
28	Associatie-Cassa	» 3,546.12	» —.—
29	Onkosten.	» 18,812.60	» —.—
30	Cargadoor de Vries	» —.—	» 733.75
31	Kosten, onderhoud schepen . . .	» 52,918,70	» —.—
		f 2,792,948.—	f 2,792,948.—

1 Januari. In de Algemeene Vergadering van Aandeelhouders in de **Stoomboot-Maatschappij „Sumatra"**, gehouden 20 Maart, werd besloten de Vennootschap te liquideeren.

Naar aanleiding van dit besluit werden de loopende zaken zooveel mogelijk afgedaan, de zes stoomschepen opgelegd en heeft zij op 31 December bovenstaande Proefbalans opgemaakt uit het Grootboek.

Ten einde verder te liquideeren, neemt zij het aanbod van de **Maatschappij „Zeeland"** aan, om hare zes stoomschepen voor f 1,500,000.— over te nemen, wordende dit bedrag in

Bankpapier heden vereffend. Verder worden de voorradige scheepsbehoeften in magazijn, van de **Sumatra** aan de **Zeeland** overgedaan voor f 3,000.—, welk bedrag in mindering strekt der vordering, geboekt op f°. 23 in het Grootboek.

Wat zal de Sumatra en de Zeeland boeken?

1°. Van de overname en betaling der schepen.

2°. Het verrekenen der overgenomen scheepsbehoeften.

3°. Het innen der bezittingen en het betalen der schulden, voorkomende op nevenstaande proefbalans.

4°. Het aflossen door de Sumatra van hare 5 % Obligatieleening à 100 %, met bijberekening van 3 maanden interest à 5 %.

5°. De pondsponds gewijze verdeeling en uitbetaling aan de Aandeelhouders van het overschot, tegen intrekking van hunne aandeelen.

6°. Afsluiting van de rekeningen in het Grootboek van de **Sumatra** met behulp van journaalposten.

7°. De boeking van de **Zeeland**, bij het aangaan van een 5 % Obligatieleening, groot f 1,500,000.— (tot dekking van de overname der zes stoomschepen), overgenomen en betaald door de Amsterdamsche Bank tegen 98 %, zullende het disagio (zijnde 2 % over f 1,500,009.—) jaarlijks met f 3000.— verminderd moeten worden.

58.

26 Augustus. Gekocht op 3/m. van **B. de Vries** te **Amsterdam.**
400 pakken Sumatra tabak, bruto 22600 K°.
g. gewicht 2 %, rafactie 2 %, tarra 2 K° per pak.
à f 0.42½ per ½ K°, contant 1 %.

Bedrag der factuur per heden . . . . f . . . . .

Wij betalen de Vries heden per kas . . . . . » 10,000.—, terwijl voor het saldo door mij eene promesse wordt afgegeven per 26 November, met eene vergoeding vau 4 % rente en onkosten van zegel.

59.

26 Augustus. Factuur gezonden aan **Hartington & Co.**, te **Londen** en **L. Bleichröder**, te **Berlijn**, over vorenstaanden aankoop in 1/3 rekening met hen.

400 pakken Sumatra-Tabak	*f*	
Onkosten	»	320.—
Commissie 2 %.	»	
per 26 November	*f*	
is voor ieders 1/3	»	

60.

26 Augustus. Getrokken op **Hartington & Co.**, te **Londen** en **L. Bleichröder**, te **Berlijn**, over het mij komende factuursbedrag van ieder, een wissel groot **£** . . . . en R. M. . . . . op 3 maanden °/ **Twentsche Bank, Alhier.**

3/m. Koers *f* 12.—, k/z. Koers *f* 58.80.
Disconto 4 %.

61.

26 Augustus. Gezonden aan **P. Matthieu** te **Parijs** vorenstaande tabak (zie post 59) met opdracht deze voor **Hartington & Co.** te **Londen, L. Bleichröder** te **Berlijn** en mij te verkoopen, en na verkoop mij de afrekening te zenden.

Voor deze zending neem ik een bedrag aan van *f* 15.000.—

62.

26 Augustus. Getrokken op **P. Matthieu** te **Parijs** een wissel groot Francs 30,000.— per 26 November °/ de Waal & Co. te Amsterdam, die wij dezen wissel ten verkoop zenden met order het netto provenu voorloopig op mijne dépositorekening te stellen.

De nota van de Waal & Co. luidt:
wissel op P. Matthieu te Parijs groot francs 30.000.—
per 26 November heden verkocht à *f* 47.80 kortzicht, met

3 % disconto, bedraagt		*f* . . . . . .
wisselcourtage 1/2 ‰	*f*	
Provisie 1/8 %	»	» . . . . . .
Netto provenu . .		*f* . . . . . .

welk bedrag wij op uwe déposito rekening plaatsten.

Deze wisseltrekking had plaats voor mijne rekening en niet voor rekening van de betrokken personen bij de Sumatra tabak.

63.

26 Augustus. De betrokken personen bij vorenstaande 400 pakken Sumatra tabak komen overeen volgens verlangen van **P. Matthieu** te **Parijs**, hem volgens inkoopsprijs aandeel te geven in de tabak, mits tegen eene extra vergoeding van francs 1000.—, welk bedrag hij mij overzendt in een wissel op R. Chabot te Brussel, betaalbaar op vertoon. Kortzicht koers *f* 47.40.

64.

26 November. Afrekening ontvangen van **P. Matthieu** te **Parijs** over de 400 pakken Sumatra tabak.

Bruto provenu		Francs 40,000.—
Onkosten	Francs 200.—	»
Commissie 2 %. . . .	» 800.—	» 1000.—
Netto provenu per 26 November		Francs 39,000.—

Dit provenu wordt mij na aftrek van het saldo hem komende (zijnde het verschil tusschen zijn inkoop en het netto provenu) overgemaakt voor de overige deelhebbers, in een zicht wissel groot *f* . . . . op J. van der Linden alhier, te Parijs gekocht tegen den zichtkoers van frs. 208.— per *f* 100.—.

De herleiding van den inkoop had te Parijs plaats tot denzelfden koers van 208 francs.

65.

26 November. Afrekening gezonden over vorenstaanden verkoop en dit bedrag aan **Hartington** & **Co.**, te **Londen.** en **L. Bleichröder** te **Berlijn**, overgemaakt in een zichtwissel groot **£** . . . . en R. M. . . . . beide gekocht per de Waal & Co., die mij de volgende nota zenden:

£	op Londen	zicht à *f* 12.09 . .	*f* . . . . . .
R. M.	» Berlijn	» » » 58.80 . .	» . . . . . .
Wisselcourtage 1 $^0/_{00}$			» . . . . . .
Provenu $^1/_8$ $^0/_0$.			» . . . . . .
			f . . . . . .

66.

De Aannemer **A.**, die den bouw heeft aangenomen van de **Meel-** & **Broodfabriek „de Korenschoof"**, heeft als laatsten termijn van betaling te vorderen *f* 14,673.20.

Bovengenoemde **Maatschappij** geeft op 1 November een $4^1/_2$ $^0/_0$ Obligatieleening uit groot *f* 40,000.— coupon 1 Mei, 1 November en plaatst haar als volgt:

14 à *f* 1000.— Obligatiën worden op 1 Mei aan den Aannemer à 100 $^0/_0$ gegeven, in mindering van het saldo der aanneemsom, terwijl hem het overige per kas wordt uitbetaald.

10 à *f* 1000.— worden op 1 Mei door de Directie overgenomen à pari, en daarvoor het bedrag ontvangen.

10 à *f* 1000.— worden door onzen kassier op 1 Mei overgenomen à pari, die het provenu op onze Dépositorekening brengt.

De rest blijft in portefeuille.

Welke journaalposten heeft de **Maatschappij** te maken?

67.

1 April. **De Arnhemsche Hypotheekbank** schrijft heden af, als zijnde volgens de Statuten verjaard.

2 à *f* 1000.— 4 $^0/_0$ Uitgelote Pandbrieven à 100 $^0/_0$,
4 Dividendbewijzen à *f* 50.— per stuk
en 2 Coupons ieder *f* 20.— der 4 $^0/_0$ Pandbrieven.

68.

16 April. Verkocht de laatste effecten van het Reservefonds, zijnde:

f 10,000.— $2^1/_2$ $^0/_0$ Ned. Werk. Schuld à $72^1/_4$ $^0/_0$.
Coup. 1 Januari, 1 Juli, Courtage $^1/_8$ $^0/_0$.

Het geld ontvangen.

Vóór dezen verkoop staat het Belegd Reservefonds Debet *f* 30,218.73 en Credit *f* 22,310.11. De Reserve Debet *f* 20,000.— en Credit *f* 30,000.— Thans wordt de reserve geheel afgeschreven.

69.

20 October. De vroeger van **A. Sanders** gekochte koffie en waarvan heden de termijn van betaling verstreken is, wordt als volgt afgedaan:

Onze schuld bedraagt.		*f* 18,760.23
af: heden betaald in bankpapier . .	*f* 8,020.09	
Mijne vordering op A. Sanders, heden vervallen en waarvoor ik kwitantie geef	» 2,740.14	» 10,760.23
Saldo . .		*f* 8,000.—

Voor deze *f* 8,000.— teeken ik de mij heden aangeboden promesse groot *f* . . . . . . vervallende 20 Januari met vergoeding van zegel en 3 % rente.

70.

18 December. In commissie gezonden aan **L. Bleichröder** te **Berlijn,** de op heden van **Schakel & Co.** alhier gekochte

60 kisten Indigo. . . . . . . *f* 27,600.—
Contant 1 % . . . . »
Courtage ½ % . . . . »

Deze goederen worden direct door Schakel & Co. voor mij naar Berlijn afgezonden, onder berekening door hen van *f* 200.— onkosten; zijnde door mij geassureerd bij de Hollandsche Assurantie Maatschappij voor *f* 30,000.— premie ½ ‰. polis *f* 1.—

71.

25 December. Getrokken op **Schröder & Sohn** te **Berlijn,** voor rekening van **L. Bleichröder** te **Berlijn,** een wissel groot R. M. . . . . . . o/ G. van Hulst alhier, vervallende 25 Januari. Deze trekking geschiedt ter voldoening van een factuursbedrag groot *f* 2.925.— per heden, k/z. koers *f* 58.80, disconto 3 %. Het bedrag in contanten ontvangen.

72.

7 September. De prolongatie, welke **de Waal & Co.** voor mijne rekening hebben gesloten op 20 Juli j.l. groot *f* 20,000.—, en waarin als onderpand werd gegeven 11 à $ 1000.— 5 % Obl. Miss. Kans. Texas, is door daling van dit fonds niet voldoende gedekt.

Wij geven aan de Waal & Co. ter aanvulling van het onderpand:
$ 2000.— Aand. Miss. Kans. Texas, koers 24 %.
50 Muntbilletten à *f* 10.—
en 20 » » » 50.—

Deze Muntbilletten zullen later tegen effecten verwisseld worden, zoodat de post van *f* 20,000.— niet verminderd behoeft te worden.

Wat zullen de Waal & Co. en ook wij van dit surplus boeken, als het primitieve onderpand reeds geboekt staat.

73.

10 Mei. De firma **Ankersmit & Co.**, te **Amsterdam,** ontvangt bericht van de **Union Bank, te Londen,** dat zij den 9en Mei voor hunne rekening geaccepteerd heeft een wissel groot **£** 500.— betaalbaar 25 Juli a.s. welke wissel getrokken is door de firma Ankersmit & Co., te Batavia, voor rekening van het huis te Amsterdam.

De Union Bank verzoekt op tijd dekking te mogen ontvangen.
Kortkoers op Londen *f* 12.05.

74.

26 Juli. Bericht ontvangen van de **Union Bank, te Londen,** dat zij op 25 Juli volgens order getrokken heeft op zicht tot dekking van vorenstaand bedrag een wissel groot *f* . . . . o/ C. Hudson, te Londen, vermeerderd met ⅛ % courtage en 1 ‰ wisselcourtage.

Deze wissel stelt de firma betaalbaar bij de Kas-Vereeniging te Amsterdam.

De Kas-Vereeniging brengt dit bedrag op rekening van Ankersmit & Co., te Amsterdam.

Koers te Amsterdam *f* 12.05. Koers te Londen 12/1 St.

75.

De **Amsterdamsche Hypotheekbank** ontvangt van haren kassier de Associatie Cassa onderstaande opgaaf van gedane betalingen voor hare rekening, als:

42 Coupons van hare 4½ % Pandbrieven . . . *f* 945.—
8 à *f* 1000.— 4½ % uitgelote Pandbrieven
à 100 % met 4/m. rente . . . . » 8120.—
f 9065.—

76.

1 April. **Bijleveld** & **Co.** te **Amsterdam** hebben eene Handelsdrukkerij, welke zaak wordt uitgeoefend in diverse gebouwen

Zij doen op heden hunne zaak en gebouwen over aan een Consortium, bestaande uit A, B, C en D voor *f* 600.000 in contanten te voldoen.

A, lid van het Consortium, is met de leiding der zaak belast en houdt de administratie voor de medeleden.

Het consortium geeft uit op zaak en gebouwen.

f 400.000 aandeelen aan toonder à 100 % ieder groot *f* 1000.—
» 250.000 5 % Obligatiën » 100 % » » » 1000.—
met coupons 1 April, 1 October.
» 60.000 Oprichtersaandeelen ieder groot . . . . » 1000.—

De conditie van betaling aan Bijleveld & Co. wordt heden gewijzigd en voldaan als volgt:

f 100.000 Aandeelen à pari.
» 100.000 5 % Obligatiën.
» 400.000 in Bankpapier en
» 20.000 Oprichtersaandeelen als vergoeding voor de wijziging in de conditie van betaling.

Wat zullen Bijleveld & Co., de Maatschappij en het Consortium boeken als de overige 300 aandeelen en 150 Obligatiën heden à pari verzilverd zijn, de deelhebbers in het Consortium zijn uitbetaald, onder toevoeging van hun aandeel in het restant der oprichtersaandeelen zijnde 40 stuks met een beurswaarde van *f* 100 per stuk.

77.

3 November. Heden betaald voor **Hartington** & **Co.** te **Londen** zijne traite groot *f* 30.200.— op vertoon betaalbaar °/ Steward en Son te Londen en volgens overeenkomst dit bedrag in mindering gesteld van het reeds geboekte factuursbedrag van 2000 zakken Java suiker, door Hartington & Co. te Londen voor mijne rekening ingekocht. K/z. koers op Londen *f* 12.08.

78.

5 April. Gezonden aan **Hartington** & **Co.** te **Londen** een wissel op de Philadelphia Bank te Londen groot £ . . . . . . betaalbaar 5 Juli ter voldoening van het netto provenu hun komende, wegens opbrengst van het verkochte en reeds geboekte Banca tin.

Het netto provenu der vroeger gezonden Verkooprekening bedroeg *f* 6302.82 per 5 April.

Wij koopen den wissel van Vermeer & Co. alhier, tegen den 2/m. koers van *f* 12.—, disconto 3 %, wisselcourtage 1 ‰ en betalen met eene kwitantie, heden afgegeven op mijnen kassier de Kas-Vereeniging.

79.

4 Februari. Als voogd over de minderjarige **H. van Vliet** alhier, wordt mij door den Notaris A. de Groot alhier, voor genoemde minderjarige toebedeeld in Bankpapier *f* 28,560.12 en aan Effecten *f* 10.000 2½ % Ned. Werk. Schuld, tegen successiekoers van 70½ % met bijberekening van 2/m. 12/d. interest. De administratie voor H. van Vliet wensch ik in mijne handelsboeken te laten voorkomen.

80.

7 Februari, Gekocht voor bovenstaande **H. van Vliet,** per de Waal & Co.

f 40.000 2½ % Inschrijving Grootboek Ned. Werk. Schuld
à 70 %, rente 1/m. 6/d., courtage ⅛ %.
en dit bedrag per kas betaald . . . . *f* 28,150.—

SALDI PROEFBALANS Lett. C.

Ultimo December 1884.

1	Aandeelen-Kapitaal	*f* —.—	*f* 2,000,000.—
8	Nog te fourneeren Kapitaal . . .	» 400,000.—	» —.—
15	4 % Obligatieleening 1880. . . .	» —.—	» 420,000.—
20	Dienst der Obligatieleening 1880 .	» 12,500.—	» —.—
28	Interest.	» 47,826.13	» —.—
35	Interest Obligatieleening 1880 . .	» —.—	» 15,820.—
36	Dividenden 1882	» —.—	» 250.—
44	Kassa	» 19,126.45	» —.—
50	Onkosten	» 30,518.97	» —.—
52	Uitgelote Obligatiën	» —.—	» 2,000.—
53	Diverse Debiteuren	» 22,523.23	» —.—
72	Dividenden 1883	» —.—	» 1,640.—
76	Exploitatie Stoomschip **Java** . . .	» —.—	» 70,327.68
77	» » **Madura** . .	» —.—	» 68,020.41
78	» » **Celebes** . .	» —.—	» 49,126.73
79	» » **Jacatra** . .	» —.—	» 62,817.66
80	» » **Amboina**. .	» —.—	» 70,110.68
81	» » **Samarang**	» —.—	» 46,125.50
86	Scheepsbehoeften in Magazijn. . .	» 18,928.16	» —.—
87	Reserve-Assurantie.	» —.—	» 20,418.—
88	Reserve.	» —.—	» 30,000.—
90	Belegd Reservefonds	» 30,000.—	» —.—
91	Diverse Crediteuren	» —.—	» 226.18
92	De Vries & Co., Amsterdam . . .	» —.—	» 16.70
96	Stoomschepen	» 2,200,000.—	» —.—
97	Prolongatie u/g.	» 20,000.—	» —.—
98	Vaste Goederen.	» 30,000.—	» —.—
100	Hartington & Co.. te Londen o/r. .	» —.—	» 4.27
102	Associatie-Cassa.	» 1,647.25	» —.—
104	Ongeplaatste Obligatiën	» 25,000.—	» —.—
105	Ziekenfonds, — Personeel	» —.—	» 4,000.—
106	Agent te Batavia	» 377.16	» —.—
107	» » Samarang	» —.—	» 627.34
108	Wissels.	» 4,319.80	» —.—
120	Accepten	» —.—	» 1,236.—

DE WINST BEDRAAGT *f* 60,000.—

I N V E N T A R I S.

20	Afschrijven 10 %.
28	*f* 1,750.— interest nog schuldig.
50	*f* 427.20 Onkosten nog schuldig.
53	*f* 8,420.25 op A. van Santen, per Ult°. Januari. *f* 4,204.— » B. Hoofd, » » Februari. Het overige vervalt heden.
81	Het Stoomschip **Samarang** is het eigendom der maatschappij **„Amsterdam"** en gehuurd tegen een vaste uitkeering van *f* 30,000.— 's jaars, zijnde dit bedrag reeds geboekt en uitbetaald.
86	Afschrijven 10 %.
90	*f* 35,000.— 3 % Ned. Werk. Schuld à 86 %, coup. 1 Maart, 1 September. Het saldo gaat over naar de daarvoor bestemde rekening.
91	*f* 226.18 G. Smit, per heden.
96	Afschrijven 10 % en overbrengen op de 5 exploitatierekeningen ieder voor $^1/_5$.
97	*f* 10,000.— à 3 % 5 December (25 dagen). » 10,000.— » » » 20 » (10 »).
98	10 % Afschrijven.
100	£ 12/7/8 Debet à *f* 12.09.
104	25 à *f* 1000.— taxatie met inbegrip rente 100 %.
108	*f* 4,319.80 op C. de Vries, per Ult°. Januari.
120	*f* 1,236.— °/ P. Moorman, per Ult°. Febrnari.

DISCONTO 3 %.

Winstverdeeling.

65 % aan de Aandeelhouders, 10 % Reserve, 10 % Directie, 8 % Dividend aan het Personeel, 5 % Commissarissen en 2 % Ziekenfonds-Personeel.

81.

12 Maart. Factuur ontvangen van **Hartington & Co.** te Londen over eene lading Java suiker, door hen aan ons gezonden per stoomschip **Stella** om door ons verkocht te worden voor gemeenschappelijke rekening met hen, J. Bleichröder te Berlijn en mij, ieder voor 1/3.

Cwt. 12820/1/18 à 18 Sh. 2 d. per Cwt. . . .	£	
Contant 2 %	»	
	£	
Courtage 1/2 %	»	
	£	
Onkosten	»	60/2/5
	£	
Assurantie 2 % over £ 12800.	»	
	£	
Commissie 2 %	»	
	»	
Mijn 1/3 per 12 Maart bedraagt £ . . . à ƒ 12.08	ƒ	

82.

28 April. Getrokken op **Hartington & Co., te Londen,** een wissel groot £ . . . . o/ C. Schmidt te Amsterdam, betaalbaar op vertoon ter voldoening van het onderstaande:

Interventie van een wissel op D. Muller, te Amsterdam, met inbegrip protestkosten . . . . ƒ 4,982.54
zijnde heden voor hen betaald.

Provisie 1/4 %	»
Wisselcommissie 1 ‰	»
Totaal	ƒ . . . . .

Kortzichtkoers op Londen ƒ 12.08.

83.

16 April. Getrokken door **P. Mendelsohn, te Keulen,** ter voldoening der factuur groot R. M. 10,155.60 per 16 Juni een wissel o/ C. Glans, te Keulen, groot ƒ . . . . . tegen den 3/m. koers van R. M. 168 = ƒ 100.— op 3/m. met 3 % disconto.

Deze wissel heden door mij geaccepteerd per 16 Juni.

84.

17 Augustus. Factuur gezonden aan **B. Mendelsohn, te Hamburg,** voor aankoop van 75 kisten Java-Indigo.

Deze goederen zijn door mij ingekocht voor rekening van **B. Mendelsohn, te Hamburg, Hartington & Co., te Londen,** en mij, terwijl eerstgenoemde met den verkoop belast wordt.

Bruto 4826 K°., Tarra 1206 K°. à ƒ 5.— per 1/2 K°., Contant 1 1/2 %, Courtage 1/2 %, Onkosten ƒ 40.05, Commissie 1 1/2 %.

Waarde per 17 Augustus . . . . ƒ . . . . . .

85.

28 Augustus. Afrekening ontvangen over bovenstaande partij Indigo.

Bruto opbrengst		R. M. 62,000.—
Onkosten	R. M. 1010.—	
Commissie 1 1/2 %	» 930.—	» 1,940.—
Netto provenu		R. M. 60,060.—
Is voor mijn 1/3 per 28 Augustus		» 20,020.—

Het mij komend bedrag ontvangen in een wissel op **F. Haussman,** alhier, groot ƒ . . . . per 28 November, gekocht te Hamburg voor R. M. 160.40 per ƒ 100.— op 2/m., met 3 % disconto. Wisselcourtage 1 ‰.

86.

De maatschappij voor **Industrie**, te **Amsterdam**, ontvangt van de Associatie-Cassa, haren kassier, de volgende opgaven:

a. Betaald:

20 à *f* 1000.— 5 % Uitgelote Obligatiën van de leening 1878, afbetaald à 100 % met 3/m. interest.

180 à *f* 25.— halfjaarlijksche Coupons van bovengenoemde leening.

160 à *f* 50.— Dividendbewijzen 1885.

b. Gebracht op rekening:

Kassiersloon *f* 436.25.

Interest van à deposito gestorte gelden de maatschappij komende *f* 128.20.

Wat zal de maatschappij boeken?

87.

6 September. Verkocht à contant aan **Gebroeders Jacobson, te Amsterdam,** 50 Kranjangs Java Suiker, van de partij groot 400 Kranjangs, toebehoorende aan Hartington & Co., te Londen.

Bedrag factuur	*f* 2,510.25
Af voor eene kwitantie. wegens een bedrag hetwelk zij van mij te vorderen hebben . .	» 1,780.—
Het saldo ten bedrage van	*f* 730.25

per kas ontvangen.

88.

26 September. Verkocht aan nevenstaanden het restant der 400 Kranjangs Java Suiker, toebehoorende aan Hartington & Co., te Londen, als:

100	Kranjangs aan	G. Vermeer, alhier,	per 26 Oct.	*f* 4,939.75	
100	» »	A. Winters,	» 28 »	» 5,000.40	
150	» »	E. den Ouden,	» 6 Nov.		
350		Op Promesse	*f* 7,549.93		
		Zegel. . .	» 4.—	» 7,553.93	
				f 17,494.08	

Van E. den Ouden zijne promesse per 6 November ontvangen.

89.

6 October. Afrekening opgemaakt voor **Hartington & Co., te Londen,** over de voor hunne rekening verkochte 400 Kranjangs Java Suiker.

50	Kranjangs	per 6 September	*f* 2,510.25
100	»	» 26 October	» 4,939.75
100	»	» 28 »	» 5,000.40
150	»	» 6 November	» 7,549.93
400		dooréén per . .	*f* 20,000.33

Hiervan gaat af.

Interest:	Over *f* 4000.— à 4 % van 9 September tot heden, wegens verstrekt voorschot .	*f*
	Over *f* 900.— à 4 % voorgeschoten en nog niet geboekte onkosten op 24 Augustus	»
	Over *f* 20.000.— à 4 % van heden tot den uniformdatum	»
Onkosten:	*f* 900.— en diverse kleine onkosten ten bedrage van *f* 49.55	» 949.55
Commissie 2 %		»
	Netto Provenu . .	*f* . . . . . .

90.

6 October. Voor vorenstaand bedrag koopen wij voor **Hartington & Co.**, te **Londen**, volgens ontvangen order een wissel groot **£** . . . . . vervallende over 3 maanden op de **Union Bank**, te Londen, gekocht van **Wertheim & Gompertz**, te Amsterdam, tegen den 3/m. koers van *f* 12.—. Wissel-courtage 1 ‰. Het bedrag per kas betaald.

91.

7 Augustus. Remise ontvangen van **P. Matthieu**, te **Parijs**, in een wissel groot $ 2500.— op A. Steward, te New-York, per 7 September, zijnde deze wissel voor mijne rekening gekocht tegen den 1/m. koers van francs 505.— per $ 100.— Kortkoers op Parijs *f* 48.36.

92.

7 Augustus. Tot dekking van vorenstaanden aankoop zenden wij aan **P. Matthieu**, te **Parijs**, een wissel groot francs . . . . op A. Mercier, te Parijs, vervallende heden, gekocht van J. van der Linden, alhier, tegen den 3/m. koers van *f* 48.— en betaald per kas. Disconto 3 %.

93.

Uitgeloot van mijne effecten 1 à *f* 1000.— 5 % Oblig. Ned.-Ind. Landbouw-Maatschappij en betaling ontvangen als volgt:

In bankpapier *f* 1,012.50 voor 1 à *f* 1,000.— 5 % Obl. Ned.-Ind. Landb.-Maatsch. . . . . *f* 1,000.—
3/m, interest à 5 %. . . . . » 12.50
benevens eene action de jouissance ter beurswaarde van *f* 36.—

94.

Betaald aan onderstaanden:

aan de **Nederlandsche Bank**, voor bewaarloon van mijne aldaar in bewaring gegeven effecten . . . . *f* 63.28
aan **de Waal & Co.**, commissionairs in effecten.
voor het bezorgen van 20 nieuwe Coupon-bladen der Groote Russische Spoorw.-Mij. . . . . » 20.—

f 83.28

95.

20 Februari. Verkocht aan onderstaanden van de partij, groot 500 pakken Sumatra-tabak, toebehoorende aan **Kimberley & Son te New-York.**

80 pakken aan G. Brookman op promesse		*f* 5,184.39	
	Zegel. . .	» 2.75	
		f 5,187.14	per 20 Mei
100 pakken aan S. Boele op 3/m.	*f* 6,418.99		
Korting contant 1 %	» 64.19	» 6,354.80	per heden.
120 pakk. aan L. Petit op promm.	*f* 7,649.90		
300 Zegel .	» 4.—		
		» 7,653.90	per 5 Juni
		f 19,195.84	

96.

20 Februari. Ontvangen de promessen:

van G. Brookman per 20 Mei *f* 5,187.14
» L. Petit » 5 Juni » 7,653.90,

terwijl S. Boele mij betaald door afgifte van een vroeger door mij geaccepteerden wissel groot *f* 6000.— welke heden vervallen is en het saldo ad *f* 354.80 in contanten.

97.

20 Februari. Afrekening gezonden aan **Kimberley & Son te New-York** over 300 pakken Sumatra-tabak, door mij voor hunne rekening verkocht:

80	pakken per	20 Mei	*f*	5,184.39
100	» »	20 Februari	»	6,354.80
120	» »	5 Juni	»	7,649.90
200			*f*	19,189.09

af rente à 4 % van den uniformdatum
tot heden *f*
commissie 2 % » »

Netto provenu per heden *f*

Dit provenu remitteeren wij hen in een 3/m. wissel groot £ . . . . . . op de Bank of Wales, gekocht van Vermeer & C°. alhier tegen den zichtkoers van *f* 12.09 met 1‰ wisselcourtage, en voldoen dit bedrag in onze aanwijzing op de Kas-Vereeniging.

98.

Door eenige personen wordt, ten behoeve van de **Levensverzekeringbank Holland**, een **Waarborgfonds** bijeengebracht groot *f* 200,000.— om deze instelling te steunen, door mogelijke verliezen van de Bank uit dit Waarborgfonds te kunnen dekken.

De administratie over dit fonds komt in de boeken der Bank voor en bestaat uit 200 stuks à *f* 1000.— 4 % Ned. Werk. Schuld met Coupon 1 April, 1 October, betaalbaar per halfjaar met *f* 19.80.

Tegen ontvangst van deze effecten worden door de Bank afgegeven 200 aandeelen ieder à *f* 1000.— met halfjaarlijksche dividendbewijzen van *f* 19.80, betaalbaar na ontvangst van de coupons der effecten.

Wat zal de Bank journaliseeren?

a. bij ontvangst der 4 % Ned. Werk. Schuld tegen afgifte der aandeelen Waarborgfonds, wanneer de effecten met inbegrip van rente op *f* 1000.— worden getaxeerd even als de aandeelen Waarborgfonds;

b. bij ontvangst per kas van de April-coupon der Ned. Werk. Schuld;

c. bij het deponeeren van bovenstaand bedrag bij den kassier de Associatie-Cassa, tot betaling van de dividendbewijzen van het Waarborgfonds;

d. bij ontvangst van 200 dividendbewijzen betaald door den kassier;

e. bij verkoop van 100 à *f* 1000.— 4 % Ned. Werk. Schuld à 99⅛ % met 3/m. rente à 4 % en berekening van ⅛ courtage, wanneer het bedrag per kas ontvangen wordt en tot dekking dient van geleden verliezen door de Bank;

f. ook de verandering boeken, die door dezen verkoop in het Waarborgfonds plaats grijpt;

g. den wederinkoop der effecten à 100 % met 5/m. rente à 4 % en ⅛ % courtage per kas betaald terwijl het verschil tusschen dezen in- en verkoop op eene afzonderlijke rekening moet voorkomen en de geheele inkoop ten laste der Bank komt;

h. ook de verandering boeken, die door dezen inkoop bij het Waarborgfonds plaats vindt;

i. de opheffing boeken van het Waarborgfonds wanneer *g* en *h* niet hadden plaats gehad, het restant der effecten voor 102⅛ % werd verkocht met 1/m. 6/d. rente à 4 % en ⅛ % courtage, het geld van dezen verkoop door de Bank ontvangen wordt en de aandeelen Waarborgfonds worden ingetrokken tegen pondsponds gewijze uitbetaling der ontvangen gelden over de laatst verkochte 100 stuks Ned. Werk. Schuld.

SALDI PROEFBALANS Lett. D.

op 31 December 1885.

1	Kapitaal **B. van Leeuwen**	*f* —.—	*f* 100,000.—
2	Kapitaal **D. Cremer**	» —.—	» 100,000.—
5	Kassa	» 6,820.97	» —.—
7	Effecten.	» 24,913.66	» —.—
10	Onkosten	» 8,327.05	» —.—
12	Goederen	» 10,412.38	» —.—
13	**Provisie**-Goederen	» —.—	» 2,620.18
14	Hartington & Co., te Londen o/r. . . .	» 2.27	» —.—
18	Prolongatie	» 16,000.—	» —.—
19	Goederen onder Hartington & Co., te Londen	» 627.18	» —.—
20	Interest.	» 6,250.13	» —.—
27	J. Bleichröder, te Berlijn, o/r	» 5,700.—	» —.—
28	Goederen in Commissie	» —.—	» 8,530.—
32	P. Matthieu, te Parijs, z/r	» —.—	» 23.19
33	Associatie-Cassa	» 1,020.68	» —.—
34	Vaste Goederen	» 30,000.—	» —.—
36	**Provisie** — Levensverzekering.	» —.—	» 860.—
37	Diverse Debiteuren.	» 20,426.36	» —.—
38	Goederen van Buitenslands	» 6,208.45	» —.—
45	Hartington & Co., te Londen, h/r. . . .	» 312.27	» —.—
46	Failliete massa A. de Groot.	» 2,720.—	» —.—
50	Reederij »Anna Elisabeth"	» —.—	» 12.20
52	**Java Suiker** in ½ met Hartington & Co.	» 4,715.05	» —.—
53	Diverse Crediteuren	» —.—	» 16,290.27
54	Goederen in Compagnie	» —.—	» 12,227.36
60	**Wissels** in Hollandsch Geld	» 12,501.92	» —.—
81	Te betalen wissels	» —.—	» 4,203.96
86	Goederen van A. B. en C.	» —.—	» 2,169.94
94	**Wissels** in vreemd Geld	» 87,004.55	» —.—
96	Particuliere Rekening **B. van Leeuwen.** .	» 68.22	» —.—
100	» » **D. Cremer**. . . .	» —.—	» 31.70
102	Dubieuse Debiteuren	» 2,937.66	» —.—

HET VERLIES BEDRAAGT *f* 16.000.—

INVENTARIS.

7 *f* 20.000.— 3 % Ned. Werk. Schuld à 86¼ %, coup. 1 Maart, 1 Sept.

Fl. 10.000.— 5 % Oostenrijk à 64½ %, coup. 1 Mei, 1 Nov.

10 *f* 1090.59 nog te betalen.

12 Koffie 20619 K⁰ bruto, 3 % tarra, à *f* 0.28 per ½ K⁰, contant 1½ %.

14 £ 2/11/1 Credit à *f* 12.09

18 *f* 10.000.— à 2 % vervaltijd den 12en (18 dagen).
» 6.000.— » 2½ % » » 21en (9 »).

19 Alles verkocht.

27 R.M. 9880.25, Debet à *f* 58.80.

28 Hiervan komt ons, als zijnde nog niet geboekt, 2 % commissie en *f* 125.20 Onkosten.

34 Afschrijven 10 %.

37 Waaronder voorkomen P. Egmond *f* 2860.12 per Ult. Januari.
G. Scheffer » 5611.80 » } » Februari.
H. Verwey » 4875.79 » } » Februari.
de overigen zijn per heden.

38 Afschrijven 5 %.

46 Voor 30 % geaccordeerd, doch het bedrag nog niet ontvangen.

52 5 % afschrijven.

53 *f* 8000.— O. van Haarst } Ult⁰. Februari.
» 8290.27 P. van Zuylen } Ult⁰. Februari.

54 Ons komt nog als niet geboekt 2 % Commissie en *f* 287.50 Onk.

60 *f* 2855.93 op L. Muller per 10 Maart.
» 1224.12 » B. van Herpen » 20 Januari.
» 8421.87 » G. Roest » 6 Februari.

81 *f* 2400.20 order P. Oosterhuis per 12 Maart.
» 1803.76 » A. Otto » 18 Februari.

86 Alles verkocht. (Zijnde het netto provenu voor A, B en C.).

94 Francs 1608.— per Ult⁰. Januari k/z. koers *f* 48.—.
£ 7028/16/0 per heden » » » 12.09.
R.M. 5250.— » 10 Februari » » » 58.80.

100 De helft afschrijven op een afzonderlijke rekening.

DISCONTO 3 %.

99.

Na het maken van vorenstaande balans Lettr. D wordt door **B. van Leeuwen** en **D. Cremer** van hunne zaak een Naamlooze Vennootschap gemaakt.

Zij geven daarvoor uit eene aandeelenleening groot *f* 300.000.— eder aandeel à *f* 1000.—, waarvan de Vennooten het hun toekomende volgens Kapitaal- en Particuliere rekening zooveel mogelijk wordt uitbetaald in aandeelen à 100 %, terwijl hetgeen zij alsdan nog te vorderen hebben, tot latere verrekening op de Diverse Crediteuren in de nieuwe zaak wordt geboekt. Van het restant der aandeelen wordt *f* 50.000.— à pari geplaatst en het bedrag ontvangen, terwijl de rest in portefeuille blijft.

Maak de journaalposten voor de Naamlooze Vennootschap als van Leeuwen en Cremer als Directeuren optreden en de vroeger gebruikte boeken door hen gebezigd worden.

100.

25 October. Als boekhouder van het schip **Koning der Nederlanden**, waarin ik 1/8 aandeel bezit, heb ik op onderstaande tijdstippen het volgende ontvangen en betaald:

5	April	Gage	*f* 2,860.20
20	Mei	Assurantie	» 3,805.—
8	Juni	Leverantie	» 20,810.—
15	»	Cargadoor, Onkosten enz.	» 496.80
20	Oct.	Vracht	» 20,514.40
25	»	»	» 22,670.60

Als tot en met heden 4 % interest in rekening courant wordt berekend benevens 2 % commissie, en het saldo na afsluiting *f* 1907.66 moet bedragen, welke journaalpost zal dan noodig zijn om deze rekening af te sluiten?

VERBETERINGEN:

Bij post 14 moet gevoegd worden: **Koers op Hamburg** *f* **58.80.**
» » 18 staat *f* 101.12 moet zijn: *f* **107.78.**
» » 20 » Als over het disagio der 90 enz. **moet zijn 120.**

De Rekening-Courant

met Interest-berekening.

De rekening-courant dient om schulden te delgen door schulden van elkander af te trekken. De debetzijde vermeldt de schulden van dengene, die aan het hoofd der rekening wordt genoemd, terwijl de creditzijde de schulden aanwijst van den rekening-courantgever. Het saldo trekken is dus het delgen van schulden.

Wanneer kooplieden met elkander zaken doen, wordt elke handeling gewoonlijk niet direct afgerekend, maar te boek gesteld om na een zeker tijdsverloop verrekend te worden. Tengevolge van dit latere of vroegere afrekenen over de sommen die op de rekening-courant voorkomen kunnen we rente berekenen en wel, vanaf den vervaldag van elke post tot den sluitingsdag der rekening-courant. De vervaldag is het tijdstip, waarop de post kracht erlangt en dus de juiste datum dat men debet of credit wordt, terwijl de mutatiedatum vermeld, wanneer de handeling heeft plaats gehad. De sluitingsdag is de dag waarop de rekening-courant wordt afgesloten en zal deze dus, wanneer de rentevereffening heeft plaats gehad, op dien datum het juiste bedrag aantoonen wat men debet of credit is.

Wilden men de vervaldagen weglaten en iemand debet of credit verklaren op den dag dat de handeling plaats heeft, dan zouden we alle bedragen met uitzondering van de contante posten moeten verminderen met een bedrag aan rente en wel

zooveel als er zou voortspruiten uit het verschil in tijd tusschen den mutatie-datum en den vervaldag. Wij kunnen de onveranderde bedragen daarom gevoegelijk „bruto-bedragen" noemen, bij eventueel-saldo trekken zou men dus een bruto-saldo verkrijgen.

Het berekenen van rente in rekening-courant geschiedt met behulp van het „nombre fixe" (standvastige deeler). Dit omvat evenwel niets anders als de gewone wijze van renteberekening, want wanneer men gewoon rente berekend, gaat men eerst na hoeveel rente het kapitaal in één jaar opbrengt door het kapitaal met het percent te vermenigvuldigen en dan door 100 te deelen. Wil men het nu ook van een zeker aantal dagen weten, dan vermenigvuldigd men de verkregen uitkomst met de dagen en deelt men door 360.

Door 100 moet gedeeld worden, omdat 100 de maatstaf is, waarnaar de rente berekend wordt, terwijl het getal 360 aangenomen wordt als het aantal dagen van een koopmansjaar.

We krijgen alzoo de formule.

$$\frac{\text{Kapitaal} \times \text{Percent} \times \text{Dagen}}{100 \times 360.}$$

De deeler, dien we in bovenstaanden gewonen breuk vinden, is dus den standvastigen deeler, voor elke berekening van rente. Past men nu op deze formule of beter gezegd breuk, die eigenschap der breuken toe, dat men teller en noemer door hetzelfde getal mag deelen, dan laat zich daaruit gemakkelijk verklaren het verkleinde nombre fixe dat men gewoonlijk gebruikt.

Het percent toch is veelal deelbaar in 36000 en valt dus in de vermenigvuldiging weg, terwijl er dan nog overblijft: Kapitaal × Dagen gedeeld door $\frac{36000}{\text{percent}}$ en daar er ook nog twee cijfers bij het vermenigvuldigen van Kapitaal × Dagen weggelaten worden, is de gewijzigde formule $\frac{\text{Kapitaal} \times \text{Dagen}}{100}$ gedeeld door $\frac{360}{\text{percent.}}$

De 2e manier, waarop wij deze renteberekening kunnen verklaren, is als volgt:

Elk kapitaal geeft in één jaar zooveel honderste deelen aan rente als het percentcijfer bedraagt. Wanneer het kapitaal X is, geeft het in een jaar aan rente:

$$\frac{\text{percent}}{100} \times X$$

Wanneer dit waar is voor een jaar, dan is zulks voor een dag, $^1/_{360}$ deel, voor twee dagen $^2/_{360}$ etc. Hieruit volgt dat het kapitaal met de breuken $\frac{\text{percent}}{100}$ en $\frac{\text{dagen}}{360}$ moet vermenigvuldigd worden. Daar het vermenigvuldigen van breuken geschiedt door te vermenigvuldigen met den teller en te deelen door den noemer, krijgt men dus:

$$\frac{\text{Kapitaal} \times \text{Percent} \times \text{Dagen}}{100 \times 360}$$

De 3e manier om de genoemde renteberekening uitteleggen berust op het aannemen van de berekening in de praktijk om daarna theoretisch na te gaan wat men eigenlijk gedaan heeft door deze in toepassing te brengen.

In de praktijk luidt de regel:

Vermenigvuldig Kapitaal × Dagen met afstreeping van twee cijfers en deel door $\frac{360}{\text{percent.}}$

Gesteld wij vermenigvuldigen het kapitaal met 1 dag, hoeveel percent hebben we dan gerekend? Daar de uitkomst gelijk is aan het kapitaal hebben we 100 % gerekend per dag, want een kapitaal dat zichzelf voortbrengt moet tegen 100 % zijn uitgezet. Wanneer we nu volgens de praktijk twee cijfers van dit product afstreepen, hebben we 1 % daags of 360 % 's jaars gerekend.

Wanneer nu in plaatst van 360 % is opgegeven 4 %, is de uitkomst 90 maal te groot genomen en moet, ten einde tot een juist resultaat te geraken, nog door 90 gedeeld worden.

Er zijn drie methoden van renteberekening in rekening-courant n.l. de Progressieve-, Retrograde- en Staffelmethode.

Bij de **Progessieve** of voorwaartsche methode berekenen we de rente vanaf den vervaldag tot den sluitingsdag der rekening-courant. Alle posten worden vermenigvuldigd met het aantal dagen dat verloopt tusschen den vervaldag en den sluitingsdag. De aldus verkregen getallen noemen we rente-producten, ook wel disconto-getallen. Van ieder rente-product worden twee cijfers afgestreept en daarna de sommen dier producten aan debet- en creditzijde van elkander afgetrokken en het saldo door het nombre fixe gedeeld. Daar we direct van het rente-product twee cijfers hebben afgestreept, hebben we nu niet door 36000 maar door 360 te deelen en aangezien we ook niet met het percent hebben vermenigvuldigd, hebben we als nombre fixe dát getal te beschouwen hetgeen we krijgen door het aangegeven percent in 360 te deelen. Dat deze manier van bewerking juist is, blijkt, wanneer we ons een rekening-courant voorstellen enkel met debetposten.

Deze posten zouden eigenlijk op den vervaldag betaald moeten worden, doch aangezien de som der posten op den dag van afsluiting verrekend wordt, zullen we zooveel dagen rente bij elken post moeten rekenen als ieder in 't bijzonder te laat betaald wordt.

Het totaal dezer rente wijst het bedrag aan dat de persoon op den afsluitingsdag schuldig is aan interest en deze heeft daardoor dan ook het recht verkregen om alle posten op den sluitingsdag af te doen. Komt hij derhalve vroeger dan de sluitingsdag, dan is het niet meer dan billijk dat hij wegens te vroege betaling vergoeding van rente krijgt. Die te vroege betalingen staan in het credit der rekening-courant; elk credit postje is zooveel dagen te vroeg afgedaan als er verloopen zijn van den vervaldag tot den sluitingsdag, want we hebben immers bewezen hoe de ontvanger der rekening-courant het recht had verkregen alles op den dag van afsluiting af te doen.

VOORBEELD *).

Opgevraagd Ult°. December. Rente 4 %.

Debet.

DATUM.	OMSCHRIJVING.	VERVALTIJD.	AANTAL DAGEN.	RENTE-CIJFERS.	BEDRAG.
5 April.	*A*	5 Juli.	175	749	*f* 428.15
20 Mei.	*B*	20 Mei.	220	9284	» 4219.75
5 Aug.	*C*	5 Sept.	115	3274	» 2846.90
				13307	*f* 7424.80

Credit.

DATUM.	OMSCHRIJVING.	VERVALTIJD.	AANTAL DAGEN.	RENTE-CIJFERS.	BEDRAG.
2 Maart.	*D*	2 Maart.	298	7877	*f* 2617.33
12 April.	*E*	12 Juli.	168	1470	» 875.46
10 Mei.	*F*	10 Aug.	140	1718	» 1226.93
				11065	*f* 4719.72

In het bovenstaand voorbeeld zien we dat iemand op 5 Juli debet is (post A) welke post eerst op Ultimo December afgerekend wordt en dus over het bedrag van *f* 428.15 175 dagen rente kan berekend worden =. . . . . 749 Rentecijfers.

Bij post B wordt hij debet op 20 Mei; op 31 December rekent hij af, dus 220 dagen te laat =. . . , ... 9284 »

Post C. Debet op 5 September; hij vereffent deze post eerst op 31 December, alzoo 115 dagen te laat = ... 3274 »

Totaal. . . . 13307 Rentecijfers.

*) Bij het berekenen der rentecijfers wordt *f* 0.50 of daarboven als *f* 1.— gerekend, terwijl al wat minder is vervalt.

Wanneer bij deeling der rentecijfers door 100, het overschot 0.5 RC of daarboven bedraagt, wordt hiervoor één rentecijfer aangenomen.

De Maand wordt op 30 en het Jaar op 360 Dagen gesteld.

Kwamen *alleen* deze drie Debetbedragen op de rekening-courant voor, dan hadden we de 13307 rentecijfers slechts te deelen door 90, om te weten, welk bedrag aan rente schuldig zou zijn als de som der kapitalen, zijnde *f* 7494.80 op Ultimo December verrekend werd. Daar evenwel niet de som der Debetbedragen op Ultimo December werden afgedaan, maar reeds op 8 Maart bij post D *f* 2617.33 afbetaald werd, zijnde te vroeg zooveel dagen als er verloopen tusschen 2 Maart en 31 December, maakt dit over 298 dagen . 7877 Rentecijfers.

Bij post E werd 168 dagen te vroeg betaald, makende eene vergoeding van . .	1470	»
Post F is 140 dagen te vroeg afgerekend, makende	1718	»
Totaal. . .	11065	Rentecijfers.

Hij wordt derhalve schuldig 13307 en heeft te vorderen 11065 Rentecijfers, zoodat wij hem voor het verschil, zijnde 2242 rentecijfers schuldig kunnen verklaren. Dit verschil gedeeld door 90 geeft een bedrag aan rente van *f* 24.91, waarvoor wij hem kunnen debiteeren.

Ter toepassing zal het zeker niet ondienstig zijn onderstaande rekening-courant uittewerken, welke we vooronderstellen, dat op Ultimo December afgerekend wordt, tegen eene rente van 4 %.

Als uitkomst moet men voor rente verkrijgen *f* 205.64.

Rekening-Courant Letter A.

Debet.

6 Januari	1885	*f* 17,290.04	per	6 April	1885
10 Februari	»	» 3,419.80	»	10 Februari	»
20 Juli	»	» 327.16	»	20 September	»
27 Augustus	»	» 70.03	»	27 Augustus	»
12 September	»	» 819.97	»	12 December	»
19 »	»	» 8,470.—	»	20 September	»

Credit.

16 Maart	1885	*f* 14,319.81	per	16 Juni	1885
1 Juni	»	» 5,802.19	»	1 »	»
12 Augustus	»	» 740.—	»	12 September	»
18 September	»	» 410.21	»	18 December	»
20 »	»	» 6,319.79	»	20 September	»

Wanneer het bij de Progressieve methode gebeurt posten over den sluitingsdag heenloopen, worden deze posten verdisconteerd tot de contante waarde d. w. z. de post wordt met zooveel dagen rente verminderd als er dagen verloopen tusschen sluitingsdag en vervaldag. Deze vermindering geschiedt evenwel niet door dit disconto van de posten af te trekken, maar door de rentecijfers aan de tegenovergestelde zijde in Rekening-Courant te brengen.

Neem aan een Rekening-Courant wordt op Ultimo December afgesloten, doch op de Debetzijde komt een post voor die op Ultimo Januari van het volgende jaar vervalt. Daar de persoon, genoemd in de Rekening-Conrant, ook deze post op Ultimo December wenscht af te rekenen, wordt hij voor 1 maand rente gecrediteerd, als zijnde op Ultimo December 1 maand vroeger gedebiteerd als hij werkelijk was. Dezelfde redeneering geldt ook voor de posten aan de creditzijde die over den sluitingsdag loopen.

Het neerstellen van deze renteproducten geschiedt aan denzelfden kant waar de post staat, doch met roode inkt ter onderscheiding der andere cijfers, om later in één getal vereenigd aan den tegenovergestelden kant gebracht te worden.

Bereken thans de rente van de Rekening-courant Lett. A, wanneer deze opgevraagd wordt op 20 September, rente 4 %. De uitkomst moet bedragen *f* 174.68.

De **retrograde** of teruggaande methode ontleend hieraan zijn naam, dat alle posten tot een tijdstip worden teruggebracht, dat alreeds verstreken is. De persoon of firma wordt voor

alle posten gedebiteerd of gecrediteerd op een tijdstip, liggende voor of op den eersten vervaldag, het is dus duidelijk dat hij voor de rente-producten der debetposten moet worden gecrediteerd als zijnde te vroeg schuldig verklaard. Hoewel deze credit-cijfers eigenlijk aan de creditzijde behoorden te staan, plaatsen we deze echter toch aan de debetzijde, doch onthouden dit om ze later in een som vereenigd naar den tegenovergestelden kant te brengen. Waren er dus enkel debetbedragen in Rekening-Courant, dan zouden we vinden welk kapitaal en welke rente wij op den openingsdag (of het tijdstip waarheen de posten zijn teruggebracht) te vereffenen hadden en zou de Rekening-Courant-ontvanger op dien dag moeten betalen de som der kapitalen en ontvangen de som der rentecijfers gedeeld door het nombre fixe. Als nu evenwel de som der kapitalen niet op dien datum maar later wordt afgedaan (zooals de creditzijde aangeeft) dan zullen we over elke som aan de creditzijde voor zooveel dagen moeten debiteeren als hij later als dien aangenomen datum komt. De daardoor verkregen rentecijfers aan de creditzijde zijn dus debet-rentecijfers.

Wanneer we nu de rentevereffening doen plaats hebben door de rentecijfers der debetzijde naar de creditzijde over te brengen en omgekeerd dan zou de Rekening-Courant in dien toestand aantoonen wat men op den openingsdag debet en credit zou zijn. Kwam men nu op dien openingsdag de som der debetposten en de som der creditposten of wat nog beter is het verschil met ons afrekenen, dan was alle verdere berekening onnoodig, aangezien we alle posten tot de waarde van dien dag teruggebracht hebben. Men komt evenwel niet op den openingsdag maar op den sluitingsdag met mij afrekenen. Het is dus natuurlijk, dat wanneer dit een debet-saldo is, men dan zooveel dagen rente over dat debet-saldo zal moeten toebetalen, als men later afrekent als de openingsdag. Was er op dien openingsdag een credit-saldo aanwezig, dan hadden we dat credit-saldo

af moeten doen op dien openingsdag en hebben dus rente te vergoeden wegens latere voldoening van dit credit-saldo.

Een tweede manier om de Retrograde methode te verklaren is de volgende: Wanneer we alle posten berekend hebben van den vervaldag van iederen post tot den eersten vervaldag of een datum vóór dien tijd, dan rijst de vraag: Hebben we nu de bewerking juist verricht? en het antwoord daarop zal zijn: neen, want we hebben alle debetposten voor rente gecrediteerd niettegenstaande gedebiteerd moest worden aangezien de afrekeningsdag plaats heeft na of op den verstliggende vervaltijd. Om zulks te herstellen moeten wij voor zooveel dagen debiteeren, als we gecrediteerd hebben plus de dagen dat gedebiteerd had moeten worden en dit zal voor elk postje juist zooveel in eens bedragen als er dagen verloopen zijn van den datum waar wij de post heengebracht hebben tot den sluitingsdag der Rekening-Courant. Als we nu elk postje met een gelijk aantal dagen moeten vermenigvuldigen, kunnen we ook de posten bij elkander tellen en de som met die dagen vermenigvuldigen. Daar we nu aan de Creditzijde eene gelijke bewerking moeten toepassen en later bij het afsluiten der Rekening-Courant de rentecijfers aan de Debet en Creditzijde van elkander aftrekken eer we ze tot geld kunnen maken is de eenvoudigste weg om de verkeerde bewerking te herstellen dat wij 't verschil in geld zoeken dat er bestaat tusschen de Debet en Creditsommen en op dat verschil dat „bruto-saldo" genoemd wordt, de bewerking met het aantal dagen die verloopen zijn van den datum, waarheen de posten zijn gebracht tot den sluitingsdag toe te passen. Aan welken kant de rentecijfers van het bruto-saldo geplaatst moeten worden, is gemakkelijk te begrijpen, daar alle rentecijfers nog aan den verkeerden kant staan en die van 't bruto-saldo dus ook daarheen moeten gebracht worden, dus juist aan den kant waar 't minste bedrag aan geld is. Vervolgens

worden alle rentecijfers naar den tegenovergestelden kant gebracht en gaan die van 't bruto-saldo derhalve mede, terwijl ze dan tevens op de goede plaats komen.

Wanneer de posten tot een vroeger tijdstip als de openingsdag gebracht zijn is het natuurlijk dat de bovengenoemde berekening plaats heeft vanaf dien datum tot den sluitingsdag.

De **Retrograde** of Fransche methode wordt gebruikt wanneer men de rentecijfers direct wil neerstellen, terwijl men bij de Progressieve methode dient te wachten tot de sluitingsdag bekend is. Deze laatste bewering is echter niet volkomen juist, want wanneer men aanneemt dat we den sluitingsdag der rekening-courant op Ultimo December stellen en gedurende den loop van het jaar alle posten tot dien datum, volgens de Progressieve methode, uitrekenen en iemand komt binnenstijds afrekenen, dan hebben we slechts na te gaan hoeveel dagen elk postje te ver is gebracht zoowel in debet als in credit. Daar we aan hadden genomen wat hij debet of credit zou zijn wanneer het saldo van de kapitalen op Ult°. December werd voldaan, is het duidelijk over dit saldo zooveel dagen rente te berekenen als de afrekening vroeger geschiedt.

Bereken thans den interest van Rekening-Courant Letter A, volgens de Retrograde methode tegen $4^1/_2$ % rente, als dezelve opgevraagd wordt op 30 September. De uitkomst aan rente moet *f* 200.— bedragen.

De **Staffel-** of Engelsche methode wordt gebruikt wanneer een verschil in percentvoet van debet en credit bestaat, daar natuurlijk bij elke wijziging in de Rekening-Courant het saldo bepaald moet worden, waarover interest te berekenen is. De Progressieve- of de Retrograde methode zijn in zulke gevallen niet te gebruiken, omdat die tot verkeerde uitkomsten leiden, zooals blijkt uit het volgende voorbeeld.

Wij hebben b. v. iemand op Ultimo Juni gedebiteerd en gecrediteerd voor *f* 1000.— . Gaan we nu volgens de Progressieve methode rentecijfers berekenen tot Ultimo December dan krijgen we in het debet en credit beiden een bedrag van 1800 rentecijfers, deze rentecijfers tot geld herleid zou bij verschillend percent een verschil geven. Dit verschil heeft evenwel geen reden van bestaan aangezien op tijd betaald is. In de praktijk stoort men zich niet aan de theoretische gronden en gebruikt men toch de Progressieve en Retrograde-methode, door als het saldo der rentecijfers debet is, dit te herleiden tot geld met het overeengekomen debetpercent, terwijl als het credit is, dit met het creditpercent wordt gedaan.

Wanneer bij de Staffelmethode posten over den sluitingsdag heenloopen, kunnen we daarbij 2 manieren van berekening toepassen.

1°. We kunnen de bedragen die over den sluitingsdag heenloopen post voor post terugbrengen tot den sluitingsdag.

2°. We kunnen de Rekening-Courant laten doorloopen en aannemen dat den laatsten datum de sluitingsdag was en dan over het saldo zooveel dagen rente terugrekenen als dit van den sluitingsdag verwijderd is. De eerste manier van bewerking behoeft niet verklaard te worden. Dat de tweede manier van bewerking juist is, laat zich als volgt verklaren: neem aan dat de Rekening-Courant op Ultimo December opgevraagd wordt en de laatste post vervalt op 12 Maart van het volgende jaar. Door nu de Rekening-Courant door te laten loopen tot 12 Maart krijgen we het bedrag aan rente dat op 12 Maart debet of credit wordt. Het kapitaal-saldo moest op Ultimo December vereffend worden, wat nu eerst 72 dagen later (12 Maart) wordt gedaan en hebben we dus 72 dagen rente over dit saldo terug te boeken. Wiskunstig juist is dit niet, daar over de rente ook die 72 dagen moesten gerekend worden, omdat wij eerst gekregen hebben, wat hij op 12 Maart aan kapitaal en rente debet of credit was en beiden moesten dus teruggebracht

worden. De praktijk houdt zich niet met het terugrekenen over de rente op.

Bereken den interest van Rekening-Courant Letter A, neer te stellen volgens de vervaltijden en opgevraagd op 15 October met 5 % rente. Antwoord *f* 228.03 debet.

Bij de Staffelmethode worden meestal de posten ingeschreven, zooals ze volgens mutatiedatums voorkomen, hieruit volgt, dat de vervaltijden door elkander komen te staan, we zullen dus met positieve en negatieve rentecijfers en dagen te maken hebben. B.v. Iemand wordt op 15 Januari debet *f* 4800.— daarna op 12 Januari credit *f* 5000.— als men nu onderstelt, dat hij voor de eerste post ook op 12 Januari gedebiteerd wordt, dan is zijne vordering op dien datum *f* 200.—. Bij deze onderstelling wordt hij 3 dagen te vroeg debet en daarom moet hij gecrediteerd worden voor 3 dagen rente van *f* 4800.— Op deze zelfde wijze worden de rente-producten verklaard van alle verdere posten. Bereken den interest van onderstaande Rekening-Courant neer te stellen op de Staffelmethode volgens de mutatiedatums, debet 6 %, credit 4 % en opgevraagd op Ultimo December.

Rekening-Courant Letter B.

Debet.

5 Januari	1885	*f*	6000.—	per	5 Januari	1885.
12 Februari	»	»	4000.—	»	12 April	»
16 Maart	»	»	2000.—	»	16 Maart	»
3 Juni	»	»	5000.—	»	3 September	»
7 Juli	»	»	7000.—	»	7 Juli	»
2 Augustus	»	»	4000.—	»	2 November	»
25 November	»	»	12000.—	»	25 »	»

Credit.

3 April	1885	*f*	20000.—	per	3 Juli	1885.
17 Mei	»	»	2000.—	»	17 Mei	»

20 September	1885	*f*	10000.—	per	20 September	1885.
5 October	»	»	3000.—	»	5 Januari	»
8 December	»	»	11000.—	»	8 Februari	»

Wij zullen dan verkrijgen rentecijfers plus debet 24610, min debet 5120, plus credit 14800 en min credit 11560.

Plus en min debet wordt van elkander afgetrokken en door het nombre fixe gedeeld, zulks geschiedt ook met plus en min credit. Vervolgens wordt het debet- en creditbedrag aan geld verkregen uit de rentecijfers van elkander afgetrokken en bijgevoegd of afgetrokken van het kapitaal. Zijn er meer min debet-rentecijfers dan worden deze met behulp van het nombre fixe, voor de debet-bedragen vastgesteld, tot geld herleid en bij de creditrente bijgeteld. Als er meer min credit-rentecijfers als plus credit-cijfers zijn, trekken we eerst de rentecijfers van het credit af, herleiden dit tot geld en voegen het bij de debetrente.

Restorno. Wanneer een percentvoet gedurende den looptijd der Rekening-Courant afwisselend is, geschiedt de renteberekening als volgt. Vooraf zij echter gemeld dat de renteproducten geen verandering ondergaan wanneer de Rekening-Courant tegen één of meerdere renten wordt berekend. De **Progressieve** methode verklaart zich op de volgende wijze.

We verdeelen de Rekening-Courant in zooveel Rekening-Couranten als het aantal malen dat de rente verandert. Die splitsing moet plaats vinden op den mutatie-datum dat de rente verandert, aangezien de bedragen op de Rekening-Courant meest alle bruto-bedragen zijn en we bij het inschrijven elk bedrag dat niet verviel op dien mutatie-datum hadden moeten verdisconteeren tot de waarde van den dag van inschrijving. Deze herleiding is onnoodig omdat we toch later rente op de Rekening-Courant berekenen vanaf den vervaldag. Neem aan we hebben een Rekening-Courant voor ons, waarop elk kwartaal de rente verandert en de renteproducten zijn gevonden volgens

de Progressieve methode. Elke post is alzoo gebracht tot Ultimo December.

Wanneer we nu het eerste kwartaal als een zelfstandige Rekening-Courant beschouwen hebben we elk postje uit het eerste kwartaal 9 maanden te veel berekend zoowel debet als credit. Van de debetposten moeten we dus 9 maanden rente aftrekken en derhalve crediteeren, over de creditposten moeten we ook 9 maanden aftrekken door ze er voor te debiteeren of, wat eenvoudiger is, deze bewerking op het saldo der kapitalen toepassen, daarna zullen we het werkelijke aantal rentecijfers krijgen, dat de persoon debet of credit wordt, wanneer hij niets anders met ons uitstaande had als in het eerste kwartaal vermeld is en op Ultimo Maart het saldo van kapitaal en interest met mij verrekende. Voor het 2e kwartaal wordt aldus geredeneerd: We zoeken het aantal rentecijfers als we een Rekening-Courant van een $^1/_2$ jaar (2 kwartalen bij elkander) hebben; over elk postje in die zes maanden zou dan 6 maanden rente te veel berekend zijn. Dit te herstellen geschiedt weêr met behulp van 't saldo der kapitalen, we krijgen dan het aantal rentecijfers wanneer de Rekening Courant een halfjaar loopt, van het eerste kwartaal zijn ze bekend en daar we 't nu van 2 kwartalen weten, kunnen wij 't ook van 't tweede vinden. Alle verdere veranderingen geschieden op dezelfde wijze, terwijl de laatste verandering niet behoeft gezocht te worden door berekening, aangezien we bekend waren met het aantal rentecijfers der Rekening-Courant onafhankelijk van het percent. Aangezien we 't nu van de voorgaande perioden (kwartalen) weten, is de laatste van zelf te vinden.

Bepaal de rente over elk kwartaal van onderstaanden Rekening-Courant volgens de Progressieve methode, als men eerst *alle* posten berekend heeft tot Ultimo December.

1e	Kwartaal	4 %.	3e	Kwartaal	3 %.
2e	»	$4^1/_2$ »	4e	»	5 »

Rekening-Courant Letter C.

Debet.

31	December	1883	*f* 1000.—	per	31	December	1883.
15	Januari	1884	» 2000.—	»	15	Januari	1884.
1	Februari	»	» 7000.—	»	Ult°.	Februari	»
4	Maart	»	» 8000.—	»	31	Maart	»
6	April	»	» 9000.—	»	6	April	»
30	Mei	»	» 3000.—	»	30	Mei	»
10	Juni	»	» 900.—	»	10	Juli	»
3	Juli	»	» 800.—	»	3	Augustus	»
2	Augustus	»	» 200.—	»	2	September	»
10	»	»	» 500.—	»	10	November	»
6	October	»	» 600.—	»	6	December	»

Credit.

31	Januari	1884	*f* 9000.—	per	31	Januari	1884.
31	Maart	»	» 8000.—	»	31	Maart	»
10	April	»	» 7000.—	»	10	Mei	»
31	Mei	»	» 800.—	»	30	Juni	»
10	Juni	»	» 200.—	»	10	Augustus	»
1	Juli	»	» 100.—	»	31	»	»
12	Augustus	»	» 1000.—	»	12	September	»
30	September	»	» 300.—	»	31	October	»
1	October	»	» 600.—	»	30	November	»
15	November	»	» 4000.—	»	15	December	»

Antwoord	1e	Kwartaal	*f* 10.—	Credit.
»	2e	»	» 73.13	Debet.
»	3e	»	» 45.85	»
»	4e	»	» 66.17	»

De **Retrograde** methode wordt als volgt behandeld. Gesteld we brengen alle posten in de Rekening-Courant terug tot 1 Januari, dan zullen we de rente krijgen, die te vorderen of verschuldigd is, wanneer elk postje op 1 Januari wordt afge-

rekend. Aangezien die afrekening over het eerste kwartaal 3 maanden later plaats heeft, zullen we nog voor 3 maanden rente moeten debiteeren (of crediteeren) over het saldo der kapitalen, al naar gelang het debetsaldo door mij te laat ontvangen of het creditsaldo te laat door mij wordt ultbetaald. Voor het 2e kwartaal gaan we als volgt te werk. De rentecijfers der eerste 6 maanden zouden goed zijn, wanneer op 1 Januari werd afgerekend, daar evenwel de afrekening 6 maanden later plaats heeft moeten we nog voor 6 maanden rente debiteeren of crediteeren en verkrijgen dan het juiste aantal rentecijfers in de eerste 6 maanden. Van de 3 eerste zijn ze bekend, dus kunnen we 't ook van de tweede 3 maanden weten. Verdere veranderingen worden op dezelfde wijze behandeld.

De **Staffelmethode** is de gemakkelijkste, aangezien elke periode afzonderlijk wordt behandeld; b.v.:

Debet	*f* 1000.—	per	10 Februari.
»	» 2000.—	»	20 Maart.
»	*f* 3000.—		
»	» 1000.—	»	10 April.

Daar de rente der Rekening-Courant op Ultimo Maart verandert, wordt deze eerst van 10 Februari tot 20 Maart over *f* 1000.—, vervolgens van 20 Maart tot Ultimo Maart over *f* 3000.— berekend. Als we daarna de rentecijfers optellen, zijn deze van het eerste kwartaal bekend. Om die van 't 2e kwartaal te vinden moeten we eerst weêr over *f* 3000.— rente berekenen van 31 Maart tot 10 April enz.

De Staffelmethode is niets anders als een verkorte toepassing van de Progressieve methode zooals blijkt uit de volgende Rekening-Courant die opgevraagd wordt op Ultimo April.

Iemand wordt debet Ultimo	Januari	*f* 1000.—
» » » »	Februari	» 1000.—
		f 2000.—
» » » »	Maart	» 1000.—
		f 3000.—
» » » »	April	» 1000.—
		f 4000.—

Volgens de Staffelmethode zullen we berekenen:

1 maand over *f* 1000.—
1 » » » 2000.—
1 » » » 3000.—

Bij de Progressieve methode hadden we moeten berekenen, de rente over de eerste *f* 1000.— van Ultimo Januari tot Ultimo April, zijnde gelijk:

f 1000.— Ult⁰. Januari tot Ult⁰. Februari.
» 1000.— » Februari » » Maart.
» 1000.— » Maart » » April.

Over de 2e *f* 1000.— van Ult⁰. Februari tot Ult⁰. April, zijnde gelijk aan *f* 1000.— Ult⁰. Februari tot Ult⁰. Maart.
» 1000.— » Maart » » April.

Over de 3e *f* 1000.— moet rente berekend worden van Ultimo Maart tot Ultimo April.

Door bijeenvoeging der sommen, die over een *gelijk* tijdstip loopen, krijgt men juist de bewerking der Staffelmethode. Dat de Progressieve- en Retrograde methode aan elkander gelijk zijn is genoegzaam aangetoond op Pagina 89.

BALANS A. *)

Zie fol. 42.

1	Kapitaal	*f* —.—	*f* 150,000.—
4	Kassa	» 4,816.97	» —.—
5	Goederen	» 15,482.62	» —.—
6	Vaste Goederen	» 32,000 —	» —.—
10	Diverse Debiteuren.	» 17,091.27	» —.—
12	Provisie	» 93.90	» —.—
20	Hartington & Co., te Londen, m/r .	» 7.28	» —.—
26	Effecten.	» 49,279.—	» —.—
33	Kantoor-Meubelen	» 1,350.—	» —.—
58	Onkosten	» 85.12	» 1,216.47
59	A. Bleichröder, te Berlijn, z/r. . .	» 449.29	» —.—
64	Wissels in Hollandsch Geld . . .	» 42,524.31	» —.—
65	Diverse Crediteuren	» —.—	» 7,319.95
72	Wissels in vreemd Geld.	» 42,058.09	» —.—
87	Hartington & Co., te Londen, h/r .	» 2,312.75	» —.—
90	Te betalen wissels.	» —.—	» 13,600.44
92	A. Steward, te New-York, m/r . .	» —.—	» 50.22
94	Particuliere Rekening.	» 213.55	» —.—
95	Goederen van Buitenslands. . . .	» 4,379.50	» —.—
96	Prolongatie	» —.—	» 10,000.—
101	Interest.	» 52.72	» 285.93
	D. C. *f* 17.50 — *f* 7.60 (D. D.)		
	» 6.— (D. D.)		
	D. C. » 4.62 — » 4.17 (D. D.)		
	» 28.— (D. D.)		
	Te betalen — » —.—		
	Wissels. » 30.60 — » 80.— (Wissels.)		
	» 150.16 (Wissels.)		
	f 10.— Prol.		
	f 52.72 — *f* 285.93		
106	Goederen in Commissie	» —.—	» 4,695.05
108	Goederen onder Steward . . .	» 4,971.69	» —.—
	Winst	» —.—	» 30,000.—
		f 217,168.06	*f* 217,168.06

*) De Balans A—D is achteraan geplaalst om zoo noodig uit het werkje te kunnen verwijderen.

BALANS B.

Zie fol. 50.

1	Aandeelen-Kapitaal.	*f* —.—	*f* 900,000.—
2	Kassa	» 11,151.67	» —.—
6	Onkosten	» —.—	» 590.12
10	Associatie-Cassa	» 4,418.23	» —.—
12	Fabrieksgebouwen	» 450,000.—	» —.—
17	Te betalen Wissels.	» —.—	» 3,239.27
18	Steenkolen.	» 2,300.—	» —.—
19	Hartington & Co., te Londen, o/r .	» —.—	» 52.95
20	Materialen.	» 20,000.—	» —.—
22	A. Schröder, te Berlijn, z/r. . . .	» 520.88	» —.—
23	Interest. . . . . 14.37 en 10.45.	» 24.82	» 501.14 *)
40	Stoommachine	» 18,000.—	» —.—
42	Diverse Debiteuren.	» 80,726.33	» —.—
46	Hypotheek o/g	» —.—	» 50,000.—
47	Diverse Crediteuren	» —.—	» 2,239.75
48	Gefabriceerde Goederen	» 200,000.—	» —.—
50	Belegd Reservefonds	» 21,900.—	» —.—
60	Dividenden 1883	» —.—	» 250.—
62	» 1884	» —.—	» 1,950.—
64	Te innen Wissels, Holl. Geld . .	» 20,196.07	» —.—
73	P. Held, te Rotterdam.	» —.—	» 96.47
74	Werktuigen	» 1,620.—	» —.—
80	Voorschotten aan Werklieden . .	» 260.—	» —.—
95	Reparatiefonds-Machine	» —.—	» 1,816.95
96	Werkliedenfonds	» —.—	» 4,518.35
98	Te innen Wissels in vreemd Geld .	» 6,631.—	» —.—
99	Reserve.	» —.—	» 21,900.—
	Verlies	» 150,000.—	» —.—
		f 987,749.—	*f* 987,749.—

*) *f* 16.04. *f* 21.44. *f* 5.—. *f* 2.88. *f* 375.—. *f* 80.78.

BALANS C.

Zie fol. 68.

1	Aandeelen-Kapitaal	*f* —.—	*f* 2,000,000.—
8	Nog te fourneeren Kapitaal	» 400,000.—	» —.—
15	4 % Obligatieleening 1880.	» —.—	» 420,000.—
20	Dienst der Obligatieleening 1880	» 11,250.—	» —.—
28	Interest.	» —.—	» 1,750.—
35	Interest Obligatieleening	» —.—	» 15,820.—
36	Dividenden 1882	» —.—	» 250.—
44	Kassa	» 19,126.45	» —.—
50	Onkosten	» —.—	» 427.20
52	Uitgelote Obligatiën	» —.—	» 2,000.—
53	Diverse Debiteuren	» 22,523.23	» —.—
72	Dividenden 1883	» —.—	» 1,640.—
86	Scheepsbehoeften in Magazijn.	» 17,035.34	» —.—
87	Reserve-Assurantie.	» —.—	» 20,418.—
88	Reserve.	» —.—	» 30,450.—
90	Belegd Reservefonds	» 30,450.—	» —.—
91	Diverse Crediteuren	» —.—	» 226.18
92	De Vries & Co., Amsterdam	» —.—	» 16.70
96	Stoomschepen	» 1,980,000.—	» —.—
97	Prolongatie u/g	» 20,000.—	» —.—
98	Vaste Goederen.	» 27,000.—	» —.—
100	Hartington & Co.. te Londen o/r.	» 149.72	» —.—
102	Associatie-Cassa.	» 1,647.25	» —.—
104	Ongeplaatste Obligatiën	» 25,000.—	» —.—
105	Ziekenfonds, — Personeel	» —.—	» 4,000.—
106	Agent te Batavia	» 377.16	» —.—
107	» » Samarang	» —.—	» 627.34
108	Wissels.	» 4,319.80	» —.—
120	Accepten	» —.—	» 1,236.—
28	Interest:	» 35.34	» 52.87
	Prol. *f* 20.83 | D. D. *f* 21.05		
	» » 8.33 | » 21.02		
	Accepten » 6.18 | Wissels » 10.80		
	f 35.34 | *f* 52.87		
	Winst		» 60,000.—
		f 2,558,914.29	*f* 2,558,914.29

BALANS D.

Zie fol. 78.

1	Kapitaal **B. van Leeuwen**	*f* —.—	*f* 100,000.—
2	Kapitaal **D. Cremer**	» —.—	» 100,000.—
5	Kassa.	» 6,820.97	» —.—
7	Effecten	» 25,290.—	» —.—
10	Onkosten { *f* 125.20 / » 287.50	» 412.70	» 1,090.59
12	Goederen	» 11,032.—	» —.—
14	Hartington & Co., te Londen o/r.	» —.—	» 30.88
18	Prolongatie	» 16,000.—	» —.—
20	Interest	» 116.82	» 103.56
	f 10.— | *f* 16.66	» —.—	» —.—
	» 3.75 | » 2.04	» —.—	» —.—
	» 14.40 | » 25.27	» —.—	» —.—
	» 7.22 | » 7.15	» —.—	» —.—
	» 40.— | » 28.06	» —.—	» —.—
	» 41.45 | » 24.38	» —.—	» —.—
	f 116.82 | *f* 103.56	» —.—	» —.—
27	J. Bleichröder, te Berlijn, o/r.	» 5,809.59	» —.—
28	Goederen in Commissie	» —.—	» 8,530.—
32	P. Matthieu, te Parijs, z/r.	» —.—	» 23.19
33	Associatie-Cassa	» 1,020.68	» —.—
34	Vaste Goederen.	» 27,000.—	» —.—
37	Diverse Debiteuren	» 20,426.36	» —.—
38	Goederen van Buitenslands.	» 5,898.03	» —.—
45	Hartington & Co., te Londen, h/r.	» 312.27	» —.—
46	Failliete massa A. de Groot	» 816.—	» —.—
50	Reederij »Anna Elisabeth".	» —.—	» 12.20
52	**Java Suiker** in ½ met Hartington & Co.	» 4.479.30	» —.—
53	Diverse Crediteuren	» —.—	» 16,290.27
54	Goederen in Compagnie.	» —.—	» 12,227.36
60	**Wissels** in Hollandsch Geld	» 12,501.92	» —.—
81	Te betalen wissels.	» —.—	» 4,203.96
86	Goederen van A. B. en C.	» —.—	» 2,169.94
94	**Wissels** in vreemd Geld.	» 88,824.81	» —.—
96	Particuliere Rek. **B. van Leeuwen.**	» 68.22	» —.—
100	» » **D. Cremer**	» —.—	» 31.70
102	Dubieuse Debiteuren	» 2,937.66	» —.—
13	Provisie { *f* 170.60 / » 244.55	» 415.15	» —.—
	Reserve Dubieuse Debiteuren	» —.—	» 1,468.83
	Verlies	» 16,000.—	» —.—
		f 246,182.48	*f* 246,182.48

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
0044259174

END OF
TITLE